

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:
Enostop. petivista (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja
vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Deželne finance.

Piše deželni odbornik dr. E. Lampe.

Med raznimi nalogami deželne uprave stoje v prvi vrsti razne melioracije. Mi živimo v dobi hitrih izprememb in jako delavnega napredka. V ljudstvu se je zbudila želja po gospodarskem preporodu, ki se kaže zlasti v živahni zadružni delavnosti, katera je v nekaj letih napolnila ljudsko mišljenje s popolnoma novimi idejami. Duh iniciative, zaupanje v lastno moč, zbuje prejšnje neznanje gospodarskih sil in pomnoženje posameznih sil s skupno organizacijo — to so glavni znaki tega globoko segajočega prevrata v duši našega naroda.

Nihče ne more tajiti, da je to zadružno gibanje povzročilo že mnogo dobrega in da se je splošni standard of life našega ljudstva v zadnjem desetletju krepko povzdignil. Z gospodarsko osamosvojitvijo in okrepitvijo je zrasla tudi politiška zavest. Ljudstvo zahteva od javnih zastopov vedno več in hoče, da se z javnimi sredstvi izvrše velike naprave, za katere je tudi zadružna sila še preslabotna. Vsled tega postaja tehnični del deželne uprave vedno važnejši in težišče je vedno bolj v deželnem stavbenem uradu.

Te zahteve se bodo z rastočo intenzivnostjo našega gospodarskega napredka še povečale in kmalu bo potreben tudi kulturnotehničen oddelek, ki se bo bavil z bolj specialnim izboljšanjem poljedelstva, z melioracijo travnikov itd.

Zlasti z ozirom na bližajoče se volitve se mi zdi umestno, da objavim nekaj podatkov iz deželnega stavbenega urada, iz katerih je razvidno, kake velike in težke naloge čakajo deželno upravo v teku bodočih let.

V javnosti se malo sliši in govori o tistem delovanju deželnega stavbenega tehnika, in vendar je njegovo delo veliko in eminentno koristno. Naša kranjska dežela je v enem oziru izjema od drugih dežel in stavi ravno na tehnično stran deželne uprave veliko večje naloge, nego druge dežele. Vsled kraške formacije naših tal so vododobavne naprave ena najvažnejših naših nalog. Ogromne vsote, ki jih druge dežele porabljajo za šolstvo, obrt

in umetnost, moramo mi žrtvovati, da pomoremo ljudstvu do najnujnejše življenjske potrebe — do vode za ljudi in živino!

Od leta 1891 do 1908 se je izvršilo na Kranjskem po deželnem stavbinskem uradu 80 vododobavnih naprav, za katere so znašali stavbeni stroški 2,343.135 K. Država je prispevala k tej vsoti 943.775 K, dežela 577.195 K, na interesente je prišlo 818.563 K. Večina teh naprav je prišla na Notranjsko, potem na Dolenjsko. Pri štirinajstih napravah, ki se letos izvršujejo in so deloma že gotove, dobi največ Gorenjska. Omenim le vodovod za Radovljico in okolico (169.000 K), ki se bo sedaj razširil na Mošnje, Brezje in Ljubno, kakor tudi na nekatere vasi begunjske in leške okolice, in vodovod za Kranj in sosednje vasi (620.000 K). Okoli tri četrt milijona stanejo vododobavna dela, ki so sedaj v izvršitvi; na deželo pride od te vsote nekaj čez 200.000 kron.

Pa to je le dober začetek temu, kar še pride, kajti zahteve, ki se pojavljajo zdaj na vseh koncih in krajih, rastejo od dne do dne.

Mnogo stvari je, za katere ljudje prosijo že desetletja, pa se niso mogle izvršiti vsled nedostatnih sredstev. Opozorjam zlasti na nujno potrebno vodno preskrbo Suhe Krajine, Bele Krajine in raznih notranjskih krajev. Težavna projekta za Suho in Belo Krajino dobivata sedaj konkretno obliko in kmalu bo mogoče stopiti pred javnost s solidnim načrtom, katerega izvršitev bo častna naloga naše deželne uprave, ker se ž njo ustvari temelj za novo gospodarsko življenje dveh doslej sila zapuščenih, primeroma velikih delov naše domovine. Izvršitev kakih 70 projektov, razdeljenih po raznih krajih naše dežele, od katerih se pa bodo dali nekateri združiti v skupne naprave večjega obsega, bi stala kakih pet milijonov kron, od katerih bo morala dežela prevzeti dobro četrtino.

Poleg teh je pa še raznih drugih prošnja za vododobavne naprave, ki so še neresene, in na te moramo računati tudi tri milijone kron.

Toliko o vodovodih, kapnicah, vodnjakih itd.

Potem pa pridejo na vrsto velika melioracijska dela, med katerimi stoji na prvem mestu ravnokar započeto osuševanje ljubljanskega barja, ki je proračunano na

4.184.000 K. Deželni prispevek znaša 502.080 K, razven tega mora dežela predplačiloma pokriti za interese 1.380.720 kron, za državo pa 1.882.800 K. Silno drage so uravnave vodá: Kamniška Bistrica 1.260.000 K, Vipava 1.060.000 K, Sava 1.774.500 K, Pivka 300.000 K, Sora 425.000 kron, Želmljica 32.000 K, Švica 120.000 K, Ljubljana pri Zavogljah 145.000 K. Veliki Breg pri St. Jurju 160.000 K, Temenica 180.000 K, Krka 2.000.000 K, Rovšica 220 tisoč kron, Drtiščica 50.000 K, Sora in Račeva 26.000 K, dotoki Ljubljane 140 tisoč kron, Gradaščica in Ižica 200.000 K, potoki v vipavski dolini 100.000 K, Gola reber 8840 K, Kofarjevec in Potočnik 72 tisoč kron, Tržiška Bistrica pri Bregu 33 tisoč kron, razne druge zgradbe in uravnave 300.000 K.

To bi skupaj znašalo do 12.800.000 K, od katerih pride v breme deželi blizu 2.000.000 K.

Največja težava in murka za referenta deželnega odbora so pa naše ceste. Nič ne rečem čez naše prednike, ki so nekaj zlasti dolensko stran obdarovali z onimi romantičnimi, vratolomnimi klanci, ki so bili pravi eldorado za »furšpan« in »furrajt« v blaženih časih pred železnico! Prošnje, ki prihajajo v tem oziru, so jako mnogoštevilne. Njih izvršitev je jako otežkočena, ker so ceste različnega značaja: deželne, okrajne in poleg teh nebroj občinskih potov, ki bi se jih občine rade iznebile, ker jih ne morejo vzdrževati v dobrem stanu.

Letos se je izvršilo cestnih zgradb s stroškom 274.000 K, namreč: Preložitve deželne ceste Šmartno-Litija (32.000 kron), Čadež-Sv. Križ (44.000 K), Čadež-Lipa (27.000 K), dovozne ceste k tržiški železnici (108.000 K), k šentjanski železnici (45.000 K). K tem zgradbam je dežela prispevala 96.666 K.

Projektirane cestne zgradbe, ki čakajo izvršitve, pa bodo zahtevale zopet velikih žrtev.

V načrtu imamo 19 preložitvev in korektur deželnih cest v znesku 1.584.600 K, od katerega nosi polovico deželni sklad, polovico dotični okrajni cestni odbori.

Še veliko večja je potreščina za projektirane okrajne ceste. Deželni stavbinski urad ima izvršenih 56 projektov za več ko 4 milijone kron, od katerih bo morala dežela nositi 30 odstotkov.

K temu pridejo pa še razni stavbinski stroški, ki so neizogibni, n. pr. razširjenje deželne bolnišnice in zlasti povsem nezadostna in neprimerna blaznica! Deželni dobrodelni zavodi so sploh jako pomankljivi in bodo zahtevali velikih stroškov. Saj nimamo niti deželne hiralnice, niti deželne otroške bolnišnice, niti najdenišnice itd.

Summa summarum: Če premotrimo vse projekte, ki leže v našem stavbenem uradu, moramo reči, da bi za njih izvršitev komaj zadostovalo 35 do 40 milijonov kron, od katerih bi morala dežela nositi vsaj 12 do 13 milijonov kron. Prepričan sem pa, da bodo naši jako pridni in za blagor ljudstva vneti poslanci v prihodnjem deželnem zboru vložili še marsikateri koristni predlog, katerega izvršitev bo naložena deželnemu odboru.

Postavil sem te točke pod naslov: »deželne finance«, kajti njih izvršitev je slednjič vendar-le vprašanje deželnih financ. Povdarjam, da so v ta načrt sprejeti samo resnično potrebni in javno koristni projekti.

Ali je pa tudi vse to izvršljivo z našimi močmi?

Da! Vse to in še več se bo izvršilo, samo pravilno moramo svoje delo urediti; s časom in s sredstvi dobro gospodariti.

Prvo je, da se razni projekti sistematično uredi, in zato odsej stavbeni urad vse projekte deli v tri vrste: V prvi vrsti se bodo predložile prihodnjemu deželnemu zboru one stvari, ki so res nujno potrebne in katerih izvršitev je neobhodno potrebna takoj. V drugi razred pridejo potrebne naprave in v tretji razred one, ki so sicer splošno koristne, a ki morejo še nekoliko počakati. Seveda se mora ta razpredelba izvršiti v sporazumu s poslanci dotičnih krajev.

In financiranje teh naprav? Tudi to je mogoče in se bo izvršilo. Kako si to predstavljam, o tem v enem prihodnjih člankov.

Ljudsko zavarovanje.

Načrt zakona o socialnem zavarovanju je vlada, kakor je bila obljubila, predložila državnemu zboru. To je načrt za največje zakonodajniško delo, ki je bilo doslej izdelano na polju socialnega zavarovanja.

LISTEK.

Panas Matjušenko.

(Junak »Potemkina«. Slika ruskega revolucionarja.)

Dne 27. kimovca se je zgodilo nekaj čudnega, ki ima malo podobnih primer v zgodovini, eden najzanimivjših dogodkov iz ruske revolucije — vstaja na ladiji »Knez Potemkin Tavričeskij«, ki je bil usidran pri Tendriju v Črnem morju.

Nek mlad Ukrajinec, čigar pogum je mejil že na predrznost, mornar Panas Matjušenko, uprizori na »Potemkinu« vstajo, pomori predstojnike, ki se mu nočejo podati, da zaprejo častnike, razobesi na ladiji rdečo zastavo, postavi na čelo ladije od vseh mornarjev izvoljeni odbor in odpluje proti Odesi, da bi se združil s prebivalstvom v boju za »svobodo, enakost in bratstvo«.

Matjušenko ima v glavi velikanski načrt. Sanja se mu, da bo uničil ruski despotizem, osvobodil vse narode; ne samo priprosti mornarji, ampak tudi prebivalstvo Odeše, napredni sloji cele države, zatirani narodi, Poljaki, Finci, Litvini, Kavkaz in Gruzija, zlasti pa njegova Ukrajina, bodo stopili pod njegovo zastavo in on bo

ustanovil rusko zvezno republiko na podlagi revolucionarnih gesl: »Enakost, prostost, bratstvo!«

Toda mladi fantazist je moral plačati svoje sanje s smrtjo na vislicah.

Že na ladiji se je pojavila proti njemu in njegovim somišljenikom opozicija, obstoječa iz treznejših ljudi, ki so uvideli brezumnost tega načrta in se hoteli odpeljati v Sevastopol, podati se vladi in prositi oduščanja. Matjušenko je komaj potlačil ta upor proti sebi z vso silo svoje odločnosti in zgovornosti:

»Nas je tu približno sto odločnih revolucionarjev, ki ne pojdemo pod nobenim pogojem v Sevastopol. Če hočete vi tje, se postavimo mi v bojno vrsto in se morate z nami udariti. Ali z nami, ali po naših truplih v Sevastopol.«

Toda ni prišlo do združenja očeškega prebivalstva z revolucionarji s »Potemkinom«. Pogrom »bosjakov« (poulične druhalje) je desorganizoval revolucionarje in olajšal vojaštvu zmago. Proglasilo se je vojno stanje in vojaštvo je zaprlo vse prihode od morja v mesto. »Potemkin« je poizkušal bombardirati gledališče, kjer je bil zbran vojni svet, a se ni posrečilo. Med tem se je bilo treba obrniti drugam. Na morju se zaslišijo trobente in bobni in prikaže se eskadra obstoječa iz treh vojniških: »Trije svetniki«, »Jurij Pobedonossec« in »Dvanajst Apostolov« enega mino-

nosca in šesterih kontratorpedovcev. »Potemkin« se obrne proti eskadri, ki se umakne nazaj, ko ga zagleda. Čez nekaj časa se eskadra spet približa. Oba sovražnika pripravita topove na boj. Zdelo se je, da se bo vsak trenutek začela prelivati kri. Naenkrat se zaslišijo s »Potemkinom« kliči: »Živela svoboda! Hura!« V odgovor se začujejo z vseh treh oklopnikov kliči: »Hura!«

Po tem pozdravu se nasprotnika zopet umakneta in čez nekaj časa zopet približata. Po tretjem nastopu se »Jurij Pobedonossec« ustavi in poda »Potemkinu«. Matjušenko vzame častnikom orožje, proglasi jih za jetnike in postavi na čelo oklopnika od mornarjev izbran odbor.

Zdaj je navdušenje mornarjev priklopelo do vrhunca in bili so polni zaupanja v zmago. Toda sreča se je obrnila in stvar je izpadla čisto drugače, kot so si predstavljali. Že drugi dan je zapustil »Jurij Pobedonossec« tovariše s »Potemkinom« in se podal oblastim v Odesi. Posadka na »Potemkinu« je zgubila pogum, pričela se je nesloga in razprtija. Kmalu je pričelo tudi primanjkovati živeža. Matjušenko se mora ukloniti volji večine in odpluti proti Rumuniji. Toda tu jih je pričakovalo novo razočaranje.

Rumunski ministrski predsednik jim ni dovolil, da bi si na rumunskih tleh prikrbali živeža, predlagal jim je samo, naj

izroče ladjo in sebe rumunskim oblastem, ter jim je obljubil, da se jim ne bo nič hudodega zgodilo, in bodo dobili potne liste. Na to se pa revolucionarji niso hoteli zediniti ter sklenejo odjadrati v Teodozijo, prepričani, da jih bo uporni Kavkaz sprejel z odprtimi rokami in se jim pridružil. Toda tudi tu jih je pričakovanje ogoljufalo. Med tem jim je začelo zmanjkovati premoaga, pitne vode ni bilo več in lakota se je pričela oglašati, posadka je bila oslabiljena, mnogo jih je začelo bolehati. Položaj je postal kritičen. Matjušenko mora obrniti nazaj v Konstanco ter se udati rumunskim oblastim. Tako so bile dne 7. julija 1905 uničene njegove sanje. Torpedovec se je povrnil s svojo posadko v Sevastopol. Matjušenko in njegovi tovariši so odložili orožje ter se podali v Bukarešto.

* * *

Matjušenko se je začel potikati po svetu. Njegov nemirni duh ni nikjer mogel najti obstanka, neprenehoma ga je gnalo iz enega kota Evrope v drugega. Iz Rumunije je šel v Švico, iz Švice na Francosko, s Francoskega v Ameriko, iz Amerike v London, potem na Dunaj, v Budimpešto, v Lvov.

Tu je bival v hiši ukrajinskega pisatelja Gnata Hotkeviča. Eden izmed gostov, ki se je tu z njim srečal, ga opisuje:

Predloga obsega novo kodifikacijo dosedanjega zavarovanja delavcev (bolniškega zavarovanja in zavarovanja proti nezgodam), nadalje zavarovanje onemoglih delavcev in končno starostno zavarovanje delavcev in samostojnih oseb (malih posestnikov, malih obrtnikov in kupčevalcev na drobno). Za vse te stroke socialnega zavarovanja se postavi skladen organizem, kakršen v enaki enotnosti še ni bil ustvarjen v nobeni državi.

Ko nastopa vlada s predlogo tako globokega pomena in tako velike finančne dalekosežnosti, jo navdaja zavest, da zadošča s tem zahtevi, ki izvira iz upravičenih potreb najširših slojev ljudstva.

Nevarnosti, ki jih prinaša s seboj moderno gospodarsko življenje za posameznika, so podkrepile stremljenje, da se kolikor moči zagotovi obstanek. Zahteva meri na to, da za tiste primere, v katerih je kdo brez zaslužka in zoper katere braniti se posameznik nima moči, skrbi občnost. Prvi korak na tem potu je bila uvedba bolniškega zavarovanja in zavarovanja proti nezgodam, čigar narodnogospodarski pomen je postal jako dalekosežen. Zavarovalne dajatve v teh dveh strokah terjajo sedaj letnega potroška v gotovini prilično 80 milijonov kron. Dajatev bolniškega zavarovanja se poslužuje na leto okroglo en in pol milijona ljudi in v zavarovanju proti nezgodam se izplačuje kakih 100.000 trajnih rent onemoglim in zaostalim.

Te varstvene naredbe pa puščajo izven svojega področja najsplošnejše in najhujše občuteno nevarnost, ki preti obstanku zaradi oslabelosti v starosti ali trajne onemoglosti. Za te primere obstaja doslej le preskrba ubožnih. Občutek, da se bo moral kdo poslužiti te preskrbe, ko izgubi delovno moč, teži in tlači, in tako je nastala v najširših slojih nujna zahteva po zavarovanju, ki daje pravne zahteve.

Starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost je zgrajeno v bistvenem na skupnem delovanju samopomoči in državne pomoči. Pri delavcih se pritegujejo vrhu tega delodajniki k dajatvam, kakršne so dajatve delavcev. S tem se zakonito izreka njihova dolžnost, da prispevajo za zagotovitev bodočnosti svojih delavcev.

Tako zavarovanje priteguje torej tiste, ki so zmožni kaj pridobiti, za tiste, ki so nezmožni kaj pridobiti, in mlajše za starejše. Pomen državnega prispevka pa je iskati v tem, da se ž njim prevlači del rizika na rame občnosti in da se nadalje plača bistven prispevek k prispevku iz davčnih novcev tistih, ki zaradi svoje večje posesti in dohodka niso zavarovani, torej niso deležni koristi zakona. S tem, da se na ta način imovitejši pritegujejo k prispevanju za starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost, se v veliki meri pospešuje socialno zenačenje.

Skrb zakona se razteza na bolniško zavarovanje in zavarovanje proti nezgodam, potem pri delavcih na zavarovanje zoper onemoglost in pri delavcih ter samostojnih osebah na starostno zavarovanje. V zakonu se potemtakem enotno združuje celo socialno zavarovanje, kakor ustreza to njegovemu značaju socialne varstvene uredbe.

V obče bo vse tiste, ki zaradi nizkega dohodka niso v stanu s prihranki skrbeti

za svojo starost, pritegniti k zavarovanju, vseeno, ali gospodarijo kakor samostojne ali nesamostojne osebe.

Bolniško zavarovanje.

Dolžnost bolniškega zavarovanja

se je raztegnila približno na vse mezdne delavce, potem na delavce na domu in posle. Vzprejem kmetijskih in gozdarskih delavcev (in ne samo poslov) se je podal iz potrebnosti, da se z zenačbo kmetijskih delavcev z industrijskimi delavci uspešno pobija oškodovanje kmetijstva, ki se povzroča s tem, da vse beži s kmetov. Za to so se v pretežni večini izrekli tudi zastopniki kmetijstva — seveda so združili s tem zahtevo, da postanejo tudi zemljiški posestniki deležni dobrot starostnega zavarovanja.

Dajatve

bolniškega zavarovanja so znatno zvišane s tem, da se je doba bolniške podpore od 20 tednov raztegnila na eno leto. S tem, da se boleznina ne odmerja več na podstavi »v okraju običajne« dnevene mezde, temveč po pripadnosti k meznemu razredu, se deloma zvišujejo denarne dajatve blaginje. Dosedanja podpora porodnic se izpopolni v izdatno varstvo mater. Zdravniško vprašanje se natanko na novo ureja.

Avtonomija bolniških blaginjc.

torej odločilni vpliv delavcev na upravo, glasovno razmerje dveh tretjin delavcev k eni tretjini podjetnikov, ostane neizpremenjeno. V varstvo manjšin se vzprejema proporcionalni volivni zistem. Dosedanja blaginjska organizacija v okrajne, obratne, združne, društvene bolniške blaginje in bolniške blaginje bratovskih skladnic se ohranja v moči. Cela vrsta določil je naperjena zoper pritlikave blaginje, ki niso sposobne mnogo storiti.

Zavarovanje proti nezgodam.

Ob reformi in izpopolnitvi socialnega zavarovanja se je moralo rešiti nujno vprašanje finančnega saniranja zavarovalnic proti nezgodam.

Dosedanje izkušnje v Avstriji kakor v Nemčiji govoré za to, da se ohrani v moči postopek zalaganja z glavnico. Težko pa bi bilo brezpogojno zaukazati, da se plačajo pri različnih zavodih doslej nastali primanjkljaji s primernim zvišanjem prispevkov. Načrt hoče marveč omogočiti, da se v ta namen določeni dodatni prispevki odlagajo tako dolgo, da je pomnožitev dohodkov neizogibna, ako naj se ne načne imovina zavoda. Dotlej naj se dohodki kontingentirajo tako, da skupno breme zneskov zavarovanja proti nezgodam, ki jih plačuje na leto industrija, narašča le v razmerju stopnjevanja cele mezdne vsote.

Dajatve se torej v bodoče ne bodo preračunale po skupni vsoti mezd podjetja, temveč zavarovalni prispevki se bodo ločeno preračunjali in pobirali od vsakega posameznega zavarovanega delavca, ki je v razvidnosti pri okrajnem uradu.

Važna izprememba glede prispevanja je v tem, da izreka načrt zakona, da odpade desetodstotni prispevek delavcev, tako da bi bilo bremena zavarovanja proti nezgodam v bodoče nositi edino le podjetnikom.

Zavarovanje za onemoglost in starostno zavarovanje.

Obča vodila.

Za rešitev problema zavarovanja za onemoglost in starostnega zavarovanja delavcev je vlada v letu 1904. izročila javnosti »program«, o katerem se je izjavila cela vrsta interesentov. Zlasti po reformi volivne pravice za državni zbor pa se je pojavilo gibanje, ki terja, da se delavsko zavarovanje razširi v socialno zavarovanje. Vlada se ni mogla upirati tem željam, ker izvira stremenje po starostnem zavarovanju in zavarovanju za onemoglost iz razmer, ki niso izključno lastne industrijskemu delavstvu, temveč se nahajajo povsem splošno pri gospodarsko slabейših slojih. Nikakega dvoma ni, da se potreba, skrbeti za stare dni, ne omejuje na nesamostojne osebe, ki so navezane na mezdo ali plačo, temveč da je ta potreba razširjenější, ki obsega tudi vse tiste samostojno pridobivajoče osebe, ki svoj poglavitni dohodek ne dobivajo iz glavninskih donosov, temveč iz osebnega dela in so po svojem celem življenju enake meznemu delavstvu.

Seveda se je bilo treba ob privzetju samostojnih oseb ozirati na njihove posebne, od razmer delavstva različne razmere, in zato ni moglo nastopiti v vseh ozirih enako ravnanje. V prvi vrsti je morala nastopiti ta enakovrstnost pri državnem prispevku, ker ga daje država brez vsake protidajatve. Dajati ga je k vsaki renti brez izjeme v enaki izmeri.

Daljnja enakost se nanaša na občo dolžnost zavarovanja. Izkušnje dokazujejo, da ima uspeh le prisilno zavarovanje.

Razmere delavstva so od razmer samostojnih oseb različne v toliko, da stoji pri delavstvu v ospredju zavarovanje za primer onemoglosti. Delavec, ki je navezan edinole na mezdni dohodek, obrabi polagoma svojo delavno moč in mora potemtakem v najčestnejših primerih že pred časom iskati preskrbe. Zavarovanje na starostno rento je pri njem večinoma brezuspešno, ker starosti, v kateri se prisodi taka renta, po navadi ne doseže več kot aktiven delavec. Izkušnje, ki so se opazovale v Nemški državi, so dokazale to dejanstvo in zato so ob reformi zakona o zavarovanju za onemoglost in starostnem zavarovanju v letu 1899. ta zakon imenovali zakon o zavarovanju za onemoglost.

Pri samostojnih osebah pa stoji pravica do preskrbe v starosti vsekako v ospredju. Obrtnik ali kmetovalec, ki posveča polno moč svojega življenja izvrševanju svojega opravila, obdelovanju svojega zemljišča, hoče imeti nado, da bo mogel počivati, ko doseže določeno starost, ne da bi bil navezan na podporo svojcev ali da bi bil v nadlego preskrbi ubožcev.

Ne gledé na to bi bilo pri gospodarsko samostojnih osebah tehniško jedva mogoče dognati onemoglost. Varna poizvedba, kdaj je obrtnik ali kmetijski podjetnik vsled popuščanja svoje fizične delavne moči v nevarnosti gledé svojega obstanka, bi ne bila izvršljiva. Zaradi tega je pri samostojnih osebah polagati glavno važnost na starostno zavarovanje.

Še druga okolnost govori tudi zoper zavarovanje samostojnih oseb za onemog-

lost. Statistična preiskava sestavka po starosti kaže, da je pri samostojnih osebah zavarovalnotehniško znatno neugodnejši, nego pri delavcih. Mlajši starostni razredi so namreč pri samostojnih osebah zasedeni mnogo slabije, višji pa mnogo močnejše. Zavarovanje samostojnih oseb za onemoglost bi torej povzročilo preveliko zvišanje stroškov.

Na drugi strani se je na ta moment, na prehod nesamostojnih k samostojnim poklicem, ob uredbi zavarovanja ozirati v veliki meri. Zakaj ta prehod, to prestopanje od nesamostojnosti k samostojnosti naj se ne otežuje, temveč nasprotno pospešuje. Iz tega se podaja potreba združiti samostojne osebe in delavce v enotni zvezi in v enem krogu rizikov tako, da delavec ob prehodu k samostojnosti enostavno nadaljuje zavarovalno razmerje. On izgubi sicer pričakovanje rente za onemoglost in ostane omejen na starostno rento. Časi prispevanja, ki jih je prebil kot nesamostojna oseba, pa se mu vračunijo v polni meri.

Starostno zavarovanje in zavarovanje za onemoglost zagotavlja naslednje rente in dajatve:

Delavec dobi z dovršenim 65. letom starosti starostno rento. Ako onemore pred tem časom, dobi rento za onemogle. Samostojna oseba dobi v enaki starosti (65) starostno rento.

Višina rente za onemoglega ali starostne rente je odvisna od dobe in višine vplačevanja. Zaostanim se dovoli enkratna glavnicična odpravnina. Nadalje bodi pomnjeno, da se ženskim zavarovancem, ako se poroče, vrne polovica za nje plačanih prispevkov.

O višini

v plačil

daje pojasnilo naslednja tabela. Pri tem je pripomniti, da je državni prispevek 90 K k vsaki renti že vračunjen. Pri delavcih, se zaradi enostavnosti smatra, da ostanejo vso prispevno dobo v istem meznem razredu. Ako prestopijo iz nižjega meznega razreda v višji razred, bi raslo tudi pričakovanje in ž njim renta.

Krog zavarovancev.

1. Nesamostojni. Zavarovanju so zavezani: industrijski, obrtni in kmetijski delavci, dninarji, posli, pomagajoči rodbinski udje, vajenci, delavci na domu, domači učitelji, domače šivilje, domače perice, postrežnice itd. (okroglo 6 milijonov duš). Zavarovalna dolžnost se prične s 16. letom starosti; izvzete od nje so že onemogle in več nego šestdesetletne osebe. Prav tako niso zavarovane osebe, ki imajo mesečno ali letno plačo in kojih prejemki presegajo mesečno 200 K ali na leto 2400 K.

2. Izmed samostojnih so zavarovanju zavezani vsi imetniki kakega obrtnega ali drugačnega pridobitnega podjetja ali kmetijskega in gozdarskega obrata. Izvzeti pa so tisti, kojih letni dohodek presega 2400 K ali ki redno nimajo v delu več nego dva mezdna delavca, ki ne spadata k rodbini.

Prispevki

se preračunajo pri delavcih po meznih razredih. Polovico prispevkov mora plačevati delavec, polovico pa službodajnik. O višini rent daje gornja tabela natančnejše pojasnilo.

»Matjušenko je bil rojen v vasi Derkač pri Harkovu, kot sin malega posestnika. Ko je dovršil ljudsko šolo, je živel nekaj let doma, potem je pa postal mornar na Črnem morju. V zadnjih letih je postal mašinist. Bil je nekaj čez trideset let star, srednje rasti, močan; njegov velik obraz je venčala redka, kratka brada kostanjeve barve in velike bliščeče oči. Često je bil zamišljen in iz njegovega obraza si mogel brati njegove duševne muke in njegov gnjev. Kretanje mu je bilo prosto in odločno. Rad je sedel v sobi na tleh in pripovedoval s tihim glasom. Redko kdaj se videl, da bi se skrivile njegove ustnice k smehu in če se je prikazal na njegovem obrazu smeh, je zginit ravno tako hitro, kakor je prišel, kot zapozneli cvet rože, ko ga otrese jesenski veter. Prvi dan najinega znanja nisem niti vedel, da imam pred sabo slovečega upornika s »Potemkina« — Matjušenka, svoje ime je povedal nerazločno in pripovedoval v ruskem jeziku o šegah in navadah v tujini. Šele drugega dne mi reče Hotkevič, da je emigrant, s katerim sem včeraj govoril, Panas Matjušenko, in dodal, da se hoče Panas še danes zvečer s ponočnim vlakom vrniti na Rusko. Hotkevičeve besede so me spravile v začudenje: »Kaj? Na Ruskem ga bodo obesili!« — »Je vsaka beseda zaman,« odgovori Hotkevič, »saj sem tudi jaz to rekel.« Čez nekaj minut se prikaže Matjušenko v sobi, me pozdravi in je bil nekoliko bolj prost v obnašanju. Pozneje mu prinese nek mlademuigran revolver, a nekdo drug pa potni list, kate-

rega Matjušenko ni hotel sprejeti. Pripravil se je na pot.

Prenesemo mizo na vrt, kjer nas je Hotkevičeva gospa povabila na čaj. Pri mizi so bili Matjušenko, Hotkevič, nek mlad ruski dijak in jaz. Bil je krasen večer. Temnomodro nebo se je smejalo nad nami z zlatimi zvezdami. Drevje v vrtu je lahno šumelo. Žareče kresnice so se zabliščale, zdaj tu zdaj tam v temi in navdajale večer s svojerodnim poetičnim čarom. Matjušenko nam je pripovedoval dogodke iz svojega dveletnega potovanja in mi smo ga poslušali kakor zamaknjeni.

Bil je čas — pravil je Matjušenko — da sem opisoval svojim tovarišem s pestrimi barvami svobodno življenje v tujini. In oni so me z navdušenjem poslušali. Zdaj pa vidim, da sem jih varal. Pripovedoval sem jim, kar sem bral v ruskih knjigah. Toda kako dolga pot je še do onega idealnega sveta in do one začarane dežele, katero si je naslikala moja domišljija na podlagi tega, kar sem čital. Goljufal sem njih in sebe, kajti kakšna svoboda je to! Na Švicarskem se bore lačni delavci za kosček kruha in toliko hvaljena svobodna Švica jih radi tega strelja kot pse.

Matjušenkove oči zatrepčejo, zelen blesk jih spreleti.

»Ali, kaj se ne piše,« nadaljuje Matjušenko, »o tujih voditeljih naroda! Jaz sem si dobro ogledal slavnega Jauresa. In kaj? Mislite, da mi je imponoval? Kaj še! To je pravcati harlekin! Če bi moral ta-

ko delati za vsakdanji kruh, kot jaz, in če bi si bližje ogledal delavčvo življenje, zapel bi drugo pesem. Tako se pa iz njegovih govorov ne čuje drugega, kot fraze, fraze in nič več; kaj premišljenega, novega, oprtega na revni delavskega ljudstva se pri njem ne najde. Saj je on gospod, nosi moderno suknjo, je sit, njegov obraz se smehlja poln zadovoljnosti. On — in revščina ljudstva!«

Nekaj minut sedi Matjušenko zamišljen, potem pa nadaljuje:

»Tudi sem imel priliko, spoznati zahrbtost in neznačajnost raznih socialističnih in anarhističnih krogov. Tudi oni me niso mogli pridobiti. Kako malo je pri njih idealizma in resnične ljubezni do bližnjega, a koliko umazanega egoizma! Toda škoda o tem mnogo govoriti. Nekdaj sem veroval v Maksima Gorkija in z navdušenjem sem bral njegova dela. Toda tudi on me je razočaral. Srečal sem ga v Ameriki in imela bi se celo skupaj peljati na Laško. Že sem bil pripravljen na pot in čez nekaj dni bi imela odriniti. Nekoč grem po ulici in ne verujem svojim očem. On, moj ljubljeneč, predstavitelj proletarijata, se brezskrbno pelje v avtomobilu in me uljudno pozdravi. To gosposko postavljanje Gorkija me je tako razburilo, da mu še odzdravil nisem, samo stisnil sem pesti in sem zgubil veselje, da bi ga še enkrat videl. Edini čisti človek med revolucionarji je stari Peter Kropotkin. Ž njim sem se srečal v Londonu in sem se ž njim pogovarjal o resnih stvareh.

Pri teh besedah se nasmehlja Matju-

šenko zadovoljno, vstane, gre sem in tje, potem se vsede po navadi mornarjev na trato.

»Zdaj pa, Gnat Martinovič,« reče obrnivši se k gospodarju, »imam na vas prošnjo, zaigrajte mi pred odhodom nekaj na vašo banduro.«

Gnat Hotkevič, isti, ki je zopet spravil k časti že na pol pozabljenno igranje na banduro v Ukrajini, prinese svoj priljubljeni instrument, ga uglesi, udari na strune in zapoje kozaško pesem o Črnem morju, na katerem je pred dvema letoma Matjušenko, sanja o osvoboditvi zatiranih narodov, hotel uresničiti svoje ideje.

Ko so zadnji akordi pesmi utihnili, obriše si Matjušenko urno solzo, katero mu je privabilo v oko igranje mojstra na banduri in se otožno nasmeje.

»Enkrat je bila,« mi reče, »stara, slavna Ukrajina, toda ne pride nikdar več!«

Med tem je bilo zame čas, da grem domov. Pri odhodu vprašam Matjušenka: »Ali se še kdaj vidiva?«

»Morda,« odgovori ter mi stisne roko, »morda bom pa tudi visel na vislicah...«

Nekaj časa pozneje so Matjušenka v Odesi prijeli in potem so prinesli časnikarico, da je admiral Wieren podpisal smrtno sodbo proti Panasu Matjušenku, poveljniku upornikov na ladji »Potemkin« in naročil, naj se koj izpelje. Obvisel je na vislicah.

Dr. L. L.

Mezadni razred	Delovni zaslužek na teden	Tedenski prispevek (polovico plača delo- in službodajnik)	Pravica do rente (ako se plača 50 tedenskih prispevkov na leto) po			
			20	30	40	
			letih			
			K			
a) Delavci.						
I.		do 4:80	12	144	156	168
II. a)	nad 4:80	7:20	24	198	222	246
b)	7:20	9:60				
III. a)	9:60	12:00	36	252	288	324
b)	12:00	14:40				
IV. a)	14:40	19:20	48	306	354	402
b)	19:20	24:00				
V. a)	24:00	30:00	60	360	420	480
b)	30:00	36:00				
VI.	36:00		72	414	486	558
b) Samostojni.						
(Na leto 12 mesečnih prispevkov po 1 K)				198	222	246

Prisamostojnih

so razmere bistveno drugačne. Niti kmetovalec, niti obrtnik in kupčevalec na drobno ne more, kakor delavec, računati na vedno enake in stalne dohodke. Obvezni najmanjši prispevek se je moral torej določiti tem previdnejše, ker so vrh tega gospodarske razmere v posameznih delih države izredno različne. Temu primerno določa predloga, da znašaj mesečni prispevek pri dohodku do 480 K na leto 50 h, in pri dohodku med 480 in 2400 K najmanj mesečno 1 K. Nadalje pa določa načrt, da bodi pridržano deželni zakonodajstvu ta obvezni minimum zvišati za celo ali delovito področje kronovine.

Čeravno se more torej samostojnim osebam naložiti dolžnost le za majhne tekoče dajatve, je vendar na drugi strani mogoče, da plačajo o priliki večjih dohodkov znatnejše enkratne prispevke. Na primer: kmetovalec lahko vplača znatnejšo vsoto, ko je spravil letino. Slične so razmere pri mnogih sezonskih obratih. Oziraje se na te okolnosti, omenja zakon

prostovoljne večje dajatve, ki niso omejene niti v roku vplačila, niti v višini (le navzgor s 100 K v letu). Na Belgijskem opazovane izkušnje pa kažejo, da je potrebno, da se k tem prostovoljnim večjim dajatvam posebno vzpodbuja. To bi se moglo izvoliti tako, da se iz javnih novcev ob vsakem vplačilu odstoten prispevek zapiše v prid. Ob veliki raznovrstnosti razmer v posameznih delih države pa bo moglo vplivanje v tem zmislu le tedaj postati uspešno, če deluje po možnosti individualizirano. Da se razvije tako delovanje, so torej posebno poklicana deželna zakonodajstva. Po predlogi jim je prepuščeno za pospeševanje prostovoljnega zavarovanja pripraviti pripomočke in o njih porabi izdati natančnejša določila. S tem se odkazuje avtonomnim deželnim upravam pomembna socialno-politična naloga.

Z vsako prostovoljno večjo dajitvo se ravna kakor z enkratno vlogo, s katero se pridobi pričakovanje, ki se preračuni zavarovalnotehniško. Skupna pravica se sestavi potem iz vsote delnih pričakovanj. Starostna renta, ki se pokaže iz teh prostovoljnih večjih dajatev, se lahko nastopi pred 65. letom, in sicer že po 55. letu starosti. S tem je za samostojne preskrbljeno delovito nadomestilo rente za onemogle. Poydariti je treba, da je to zavarovanje s

prostovoljnimi večjimi dajatvami dano na voljo vsem starostnim zavarovancem, torej tudi delavcem.

Čas čakanja.

Preden se doseže pravica do rente, je prebiti čas čakanja. Ta čas znaša:

Pri delavcih za dosego rente za onemogle 200 prispevnih tednov (pri 50 letnih prispevnih tednih 4 leta, pri 40 prispevnih tednih 5 let). Za čas prispevanja velja pri tem tudi brez dejanskega dajanja tisti čas, v katerem opravlja zavarovane aktivno vojaško službovanje ali v katerem ima bolezen, ki je združena z nesposobnostjo za delo, ali končno v katerem oddaja nanj pripadajoči delež zavarovalnega prispevka službodajniku. Pri starostni renti znaša čas čakanja 30 let, in sicer računa od začetka zavarovanja, brez ozira na eventualno prenehanje prispevanja. Prehodno določilo krajša ta čas čakanja za tiste, ki postanejo zavarovanju zavezani, ko dobi zakon moč, ali v teku naslednjega leta. Za nje znaša čas čakanja za starostno rento le 200 prispevnih tednov.

Pri samostojnih znaša čas čakanja za starostno rento 200 prispevnih tednov. S tem razmeroma kratkim časom čakanja se omogoči dosega starostne rente tudi osebam, ki postanejo še-le v višji starosti zavezane zavarovanju. V tem tiči nekaka izravnava za to, ker se samostojnim ne daje renta za onemogle.

Prestanek pričakovanja.

Za delavca pomenja brezdelnost izločitev iz zavarovalne dolžnosti. Zakon omogoča, da se v tem primeru ohranjajo v moči pridobljene pravice z majhnimi prispevki. Isto velja za samostojno osebo, ki izstopi začasno iz zavarovanja.

Ako samostojna oseba ne more plačevati polnih prispevkov za svoje zavarovanje, lahko prav tako s povsem majhnimi dajatvami svoje pričakovanje vzdržuje v moči. Na ta način skuša načrt uravnati to za prakso tako važno vprašanje, oziraje se na finančne zahteve.

Delavca skuša predloga varovati za primere, da bi službodajnik ne mogel plačevati, s tem, da ostane njegovo pričakovanje v moči kljub temu, da se ne plačujejo prispevki.

Glavnične odpravnine za zaostale.

Ako umre zavarovane, se dovolijo zaostalim glavnične odpravnine. Do njih

imajo pravico vdove ter zakonski in pozakonjeni otroci pod 16 leti. Nezakonski otroci imajo pravico po materini smrti, pa tudi po očetovi smrti, in sicer tedaj, če je bilo njegovo očetovstvo sodno dognano in pripoznano. Tudi roditeljem umrlega, ki jih je on vzdrževal, potem njegovim vnukom ter bratom in sestram pod 16 leti, ki so od njega dobivali svoj živež, se prizna odpravnina. Pogoji za podelitev glavnične odpravnine je, da je prebil čas čakanja 40 prispevnih tednov.

Višina glavničnih odpravnin, ki jih je dovoliti zaostalim, naj se povzame iz naslednjih primerov. (Pogoj 50 prispevnih tednov v letu):

Mezdn razred	Za nesamostojno pri- dobivajoče		Ako je ostala vdova brez otroka		z dvema otrokoma	
	K	K	K	K	K	K
I	120	180	180	240	240	300
II	150	225	225	300	300	360
III	180	270	270	360	360	420
IV	210	315	315	420	420	480
V	240	360	360	480	480	540
VI	270	405	405	540	540	600

za samostojno
pridobivajoče
(pogoj 12 me-
sečnih pri-
spevkov po
1 K)

150 225 300

Povračilo prispevkov ob ženitvah.

Ženski zavarovanci, ki sklenejo zakon, imajo pravico, da se jim povrne polovica zanje plačanih prispevkov, ako so prebili čas čakanja 200 prispevnih tednov.

Uredba organizacije.

Organizacija se deli v spodnjo stopnjo (krajni urad), srednjo stopnjo (deželni urad) in gornjo stopnjo (državni urad).

Spodnja stopnja, krajevni urad, za vse tri stroke zavarovanja je

Okrajni urad za socialno zavarovanje.

Njegova naloga je vse občevarje s službodajniki in zavarovanci, priglaševanje in odlaševanje, inkaso prispevkov, razvidnost pričakovanj in pripravljanje odločb rentne komisije.

Združitev krajevne uprave teh treh strok socialnega zavarovanja v enotno krajevno službo zagotavlja dalekosežno upravitelstvo in ž njo znatno zmanjšanje upravnih stroškov.

V načelstvu okrajnega urada, ki oskrbuje krajevno službo za vse zavarovance in vse zavarovalne stroke, so zastopane tri skupine interesentov, delavci, podjetniki in samostojne osebe, vsak z eno tretjino. Delavci in podjetniki se volijo iz načelstev bolniških blagajnic. Zastopniki samostojnih oseb se imenujejo dotlej, da se določi volilni postopek.

Za osrednjo stopnjo, deželni urad, posluje trije organi. Rentna komisija zavarovanja za onemoglost in starost, voljena po kurijah iz načelstev okrajnih uradov, določa o pravicah do rent. Nadalje obstoja »deželni urad«, prav tako avtonomen upravni zbor, kateremu je zlasti naloženo vplivati na nalaganje glavnice. Tretji organ je teritorialna zavarovalnica proti nezgodam, koje načelstvo je sestavljeno dve tretjini iz podjetnikov in ena

tretjina iz delavcev. Zavod bi moral oskrbovati tudi pisarniške posle za rentno komisijo in deželni urad.

Središče je blagajnica rent za onemogle in starostnih rent na Dunaju.

Zanj bo treba le majhnega uradniškega aparata, ker je glavna važnost uprave pri zunanjih organih. Načelstvo blagajnice je avtonomno. Sestavljeno je po četrtini iz izvoljenec kurij zavarovanih delavcev, podjetnikov in zavarovanih samostojnih oseb, ter končno iz imenovanih strokovnjakov. Naloge središča bodo organizacija in kontrola cele uprave.

Razsojanje sporov.

Na mesto sedanjih razsodišč stopijo nove uredbe. Poravnave spornih primerov gledé dajatev bolniškega zavarovanja je naloženo pritožnim komisijam na okrajnih uradih.

Sporne zahteve, ki niso bile poravnane pri njih, potem sporni primeri gledé zavarovanja onemoglih, starostnega zavarovanja in zavarovanja proti nezgodam pridejo pred

c. k. r. zavarovalno sodišče.

Tako sodišče se ustanovi v vsaki deželi. Za prizivno oblastvo bo treba na Dunaju ustanoviti c. k. r. višje zavarovalno sodišče. V drugih spornih primerih so pristojna politična oblastva. Zoper njihove razsodbe ni odprta pritožba na upravno sodišče, temveč na višje zavarovalno sodišče.

Stroški zavarovanja za onemoglost in starost.

1. Dajatve zavarovancev.

Število zavarovanju zavezanih oseb znaša, kakor je pričakovati, nad 6 milijonov delavcev in več nego 3 milijone samostojnih oseb, torej kakih 10 milijonov zavarovancev.

Pri samostojnih osebah ni mezdnih razredov, temveč prispevek znaša na mesec 1 K, ako je letni dohodek pod 480 K, pa 50 h. Ako se vzame, da vplača zavarovane v resnici 11 mesečnih obrokov v letu, znaša letni prispevek med 5:50 in 11 K. To bi dalo pri 2.700.000 zavarovancev (na podlagi popisovanja ljudstva iz leta 1900) letno zavarovalno dajatev 28:37 milijonov kron s strani samostojnih oseb.

Pri delavcih je prispevek stopnjen po (šestih) mezdnih razredih od 12 in 72 h na teden. To daje, ako se vzame v podstavu na leto 40 do 50 prispevnih tednov, letne prispevke posameznih zavarovancev med 4:8 in 36 K. Ako se vzame, da je 5:35 milijonov zavarovancev, se pride do letnega skupnega zavarovalnega prispevka 88:45 milijonov kron.

Pri pomagajočih rodbinskih udih (trije mezdni razredi po 12, 24 in 36 h tedenskega prispevka bi bilo pričakovati letnih prispevkov za posamezne zavarovance med 5:4 in 16:2 K. To daje, ako je 1:75 milijona zavarovancev, kakor je pričakovati, prispevek 12:16 milijonov kron.

S tem se pride do skupnega letnega prispevka samostojnih oseb, delavcev in pomagajočih rodbinskih udov okroglo 129 milijonov kron.

Samostojne osebe.

Po preteku petletnega roka čakanja, torej v šestem letu, iznašajo starostne

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespu
redehter!

Lepa jesen pa mama, tu se more reči. Ureme je že tak, da b ga člouk kar ubliznu. Jest že na pou-nem, kdaj de b nu-vembra mesca ležu u trau na Kudelum in u lit gledu, kokr gledam letas.

Če pa člouk leži tkula u trau in gleda u lit, mu pa prec začneja kašne misl pu klau ruguvilt, pusebn ub takmo čas, ke ni reč muh, de b se mu na nus usedale in ga mutile in dražile.

Unkat, ke je biu spet en luštn topu an, sm se tud ulegu pred soja štala znak trava in sm začeu u lit gledat. Muhe a celem Kudelum ni blu nubene, kumar

pa še mn in tku sm se brez skrbi zagledu u en oblak, ke je glih nad mana visu. Biu je precej velek in debu in člouk b hmal mislu, de se h deže prpraula; no pa ni blu nč hudga.

Ke sm tku en čas ta ublak gledu in premešlvou, kua u, se je pa naenkat spremenu u čist drgačna fegura in kokr je le mal sapca zapehlala, pa je pršou prec spet iz tistga furma, kokr je biu preh.

Za božja vola, a se res morja usi ublaki tku spreminat, kokr sapca zapehla, sm se začudu in pr tem sm se spomnu na vrhnšk ublak, ke je mou soje čase tud čist drgačen furm, kokr ga ma dondons. Soje čase je mou vrhnšk ublak čist klerekaln furm in »Sluven« mu je iz ush varžetu vn gledu; kokr je pa enkat ena taka sapca zapehlala in negauga strica tehanta, Buh mu dej nebesa, na un svet spihala, je dubiu pa prec druh furm in kokr mu je preh »Sluven« gledu iz ush varžetu, tku mu gleda pa zdej »Sluven« Narud.

Natu sm se skubalu iz trave in ja mahnu preke mest.

Ke ja pa primaham ke du flečkajnar-skega musta, pa srečam tistga ta debelga žvinskoga dohtorja. Puznava se že precej en cajt, ke pride večkat mojga bika pugledat, kuku se kej pučut — in me ustau in reče:

»Ti, al veš, de je Iglíč res nemšku-tar?«

»Kerga Iglíč pa ti mislaš, prjatu?«
»Eh, tistga, sej veš, ke ma na plac ena brajnarija iz paperjem in druga taka ruputija!«

»Pst; pol pa kar tih bod al pa mouč! Temu pa na smeš rečt nemškutar!«

»A ni tu zadost, če je pr sudni pugeru, de se usi tist Sluveni štrafaja, ke sa bli tekat na gas, ke sa negava brajnarija mal puungavel, in pa de mu morja tisteh par kronc, kulkr je mou škode, puv-ernt. Tega še usi nemškutari nisa puger-erval! Kua pa prauš na tu, kaj?«

»Prjatu, ti se moteš! Zatu še ni treba, de b biu Iglíč nemškutar, ampak tu je sam dukaz, de je dobr kšeftsmon, če je use tu pred sudnija pugeru.«

»Pena z luč, Pepe! Ti s pa dons mal prferknem! Kašn gšeftsmon je tu, če puger-erva, de nej se usi Sluveni štrafaja iz keha in pa še iz gnarjam?! Kašn prefit pa ma ud tega?«

»Prjatu, toja brihtnast, kokr vidm, tud ni Buh ve kua! Jest t rečem še enkat, de je iz sojmo pugerjavnam Iglíč sam puka-zu, de je dobr kšeftman in špekulant, in če jest tu rečm, je kokr de b blu pršraufan.«

»Pepe, nekar me no na jez, sej sva vnder prjatla, a ne?«

»Sej te nč na jezim; pučak sam de iz-guvarim, pol pa ti naprej guvor, če čš cela nuč; jest te um že puslušu, če uš dau kej za pijača.«

»Astn, dobr! Pa guvor; jest sm sam ferbčen kuku uš ti use tu vn sklubuštou, de u mel kej repa in pa glave!«

»Zame se nekar na boj, prjatu! Jest nč na klubeštou, jest sm guvarim, in tu, kar guvarim, je res in na sme na tem nubedn nč cviblat. Astn, kokr sm reku: Iglíč je dobr kšeftsmon. En negau prjatu s je ta reč tkula mislu: če Iglíč dons puger-va, de se morja tist Sluveni, ke sa bli tek- kat na gas, ke sa negava brajnarija še bl pukevečl, štrafat iz keha in de morja tud nem škoda puv-ernt, uja Sluveni strašn jezn in ni izklučen, de uja začel u te jez šenkat vokne pubijat; tud ni izklučen, de u gespu Švorc zavle tega puslou pu Ma-jarja, in tud ni izklučen, de uja spet strlal ldi; kokr se u pa strelal, ni izklučen, de u spet ene par Sluvenu hin in če je ene par Sluvenu hin, Iglíč lohka spet za ene par taužent kronc kranclnu preda, kokr jh je zadnkat. Tku s je mislu Iglíč prjatu. Zdej pa rec, če ni res dobr kšeftsman Iglíč, če tudi ni prou tku mislu ket negau prjatu.«

»Pepe, vs rešpeht pred taba. Pred toja mudrostja jest frajvilik kapetuliram!« je reku žvinsk dohtar, m prjatsk stisnu roka in je šou. Kar štima mu je zaprl, ke sm mu jest tu puvetu in prou nubene be-sede ni več črhnu, tku de tista nuč ni blu nubene prložnost, de b s zastojn grl pu-plahnu

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

rente 3:2 milijonov, narastejo do desetega leta na 25:4 milijonov, v 30. letu 77:3 milijonov in dospejo po 40. letu, v stanju stanovitnosti, na višino 95:5 milijonov kron. K tem stroškom 95:5 milijonov kron bi prispevala država 33 milijonov kron.

Delavci.

Rente za onemogle in starostne rente za delavce in pomagajoče rodbinske ude bodo terjale stroškov: V petem letu 3 milijone kron, potem brzo naraščajoč na 45:7 milijonov kron v desetem letu, na 104 milijone kron v 20. letu in na 166:8 milijonov kron, v stanju stanovitnosti, po 40. letu. Od teh 166:8 milijonov kron mora plačati država 58:1 milijonov kron.

Zaostali.

Glavnična odpravnina za zaostale bo terjala že v prvem letu 1:8 milijona kron, v drugem letu 8:3 milijonov kron, potem naraščajoč v desetem letu 19:6 milijonov kron in v stanju stanovitnosti, po 40. letu, 26 milijonov kron.

Povračilo prispevkov ženskim zavarovancem, ako se poročé.

Stroški za to se pričenjajo z 1:9 milijona kron v petem letu in naraščajo do 4:5 milijonov kron v 30. letu, katera vsota se tudi v stanju stanovitnosti ne prekorači.

Upravni stroški.

h katerim prispeva država 2 milijona kron se jemljejo z enakomerno 12 miljoni kron.

Skupni stroški zavarovanja onemoglih in starostnega zavarovanja

za delavce in samostojne osebe bodo po tem znašali v prvem letu 13:8 milijonov kron, v četrtem letu narastejo nekako na dvojni znesek, potem v desetem letu bodo narasli na 106:2 milijonov kron, v 20. letu na 206 milijonov kron, v 40. letu na 277 milijonov kron in utegnejo v stanju stanovitnosti znašati 305 milijonov kron. Te številke dadó oceniti narodno-gospodarski pomen starostnega zavarovanja in zavarovanja za onemoglost.

Obremenitev države.

Država prevzema stalno tekoč prispevek upravnih stroškov za dva milijona kron. Nadalje se bodo izplačevali k vsaki renti državni prispevki v znesku 90 kron in končno rentni prispevki povodom vojaškega službovanja.

Rentni prispevki se začnejo še-le v petem letu. V prvih štirih letih bodo znašali torej stroški za državo le dva milijona kron. Potem naraščajo počasi, tako da bodo v 10. letu potem, ko dobi moč zavarovanje, znašali državni prispevki za samostojne osebe 13:2 in za delavce 23:6 milijonov kron, v celotni torej 36:8 milijonov kron. V 20. letu bodo terjali prispevki za samostojne 29 milijonov kron, za delavce 48:8 in prispevki v času vojaškega službovanja 0:1 milijona kron, v celotni torej 77:9 milijonov kron. V 40. letu znašajo stroški za samostojne do 32:9, za delavce do 57:6, za tiste, ki so v vojaški službi do 1:1 milijona, v celotni torej do 91:6 milijonov kron. V stanju stanovitnosti bi znašali stroški za samostojne 33 milijonov kron, za delavce 58:1, za vojaški službi zavezane osebe 5:3 milijonov kron, v celotni torej 96:4 milijonov kron in v številni prispevek k upravnim stroškom 98:4 milijonov kron.

V okroglih številkah računeno je torej pričakovati, da bo država po nekako 10 letih morala prispevati na leto 40 milijonov kron, po 20 letih 80 milijonov kron in v stanju stanovitnosti (po 40. letu) okroglo 100 milijonov kron.

Osnutek ima namero, da se pred potekom 12 let pregleda ves zavarovalni načrt in eventualno uredi na novo.

Zadružna šola.

Da bo javnosti pojasnjen ustroj in namen zadružne šole v Ljubljani, objavljamo v sledečem njen učni načrt.

Učni načrt zadružne šole.

Učni smoter:

Zadružna šola naj podaja kmečkim posestnikom in njih sinovom, pa tudi drugim mladeničem pregledno, temeljito izobrazbo iz zadružništva, da bodo mogli sami ustanavljati in voditi denarne in druge zadruge.

I. Obvezni predmeti:

Slovenski jezik (5 ur):

Učni smoter. Jasno razumevanje slovenskega govora in čitva; umno in gladko čitanje tiska in pisma; zmožnost se izražati v govoru in pisavi; zmožnost sestavljati lažja trgovska pisma.

Učna snov. Umno in gladko čitanje; ustne in pismene obnovitve prečitanih sestavkov. Pravopisne vaje in trgovsko spise. Sestavljanje trgovskih pisem,

načrt po dani dispoziciji, pozneje samostojno.

Zadružništvo (3 ure):

Učni smoter. Poznavanje zgodovine, razvoja, načel in splošnega ustroja zadrug.

Učna snov. Pomen in bistvo zadrug. Kratak zgodovinski pregled zadružništva od starega veka do najnovejšega časa, zlasti z ozirom na Avstro-Ogrsko in slovenske pokrajine. — Splošna načela organizacije in razporedba zadrug v posamezne vrste. Gospodarske koristi in socialni pomen zadružništva. — Zadružne zveze in druge centralne zadruge, njih dolžnosti in pravice.

Zadružno pravo (3 ure):

Učni smoter. Temeljno poznavanje zakonov, ki zadevajo zadružništvo in poslovanje v zadrukah.

Učna snov. Zadružni zakoni iz leta 1873, 1889 in 1903. Dopisovanje z oblastmi. — Najvažnejši oddelki iz državlanskega zakonika, nauk o zemljiški knjigi; važnejša poglavja iz trgovskega zakonika, meničnega prava in obrtnega zakonika. — Davčne zadeve.

Računstvo (6 ur):

Učni smoter. Zmožnost izvrševati v zadružništvu važne račune.

Učna snov. Štirje osnovni računski načini s celimi in desetinskimi števili. Računanje z navadnimi vlomki z enostavnimi imenovalcem; pretvarjanje navadnih vlomkov v decimalna števila. Resolviranje in reduciranje v zvezi z razlagometrične mere in uteži. — Sklepovni računi in sorazmerja, odstotni, povprečni, zmesni in družbeni računi. Blagovni proračuni. — Vaje v sestavljanju trgovskih računov z ozirom na praktične potrebe.

Zadružno knjigovodstvo (10 ur).

Učni smoter. Teoretično in praktično poznavanje v zadružništvu uporabljenih knjigovodskih načinov.

Učna snov. Bistvo enojnega, dvojnega in ameriškega knjigovodstva. — Zadružno knjigovodstvo, prirejeno potrebam posameznih vrst: za hranilnice in posojilnice, konsumna in kmetijska društva, mlekarke zadruge, obrtne zadruge. Vsa sem spadajoča pisarniška dela. — Praktična knjigovodska izvršitev nekaterih enomesečnih in potem celoletnih kupčijskih opravil (izključena je trgovina z inozemstvom). Sestava bilanc.

Zadružno vodstvo (3 + 3 ure).

Učni smoter. Poznavanje poslovanja, vodstva in nadzorstva posameznih zadružnih vrst.

Učna snov. a) Uredba in poslovanje ter krajevni delokrog hranilnic in posojilnic; deleži in rezervni zaklad. Poslovanje načelnika in tajnika (oziroma blagajnika), poslovanje načelstva in nadzorstva. Sprejemanje članov ter dovoljevanje posojil, pristopnice in zadolžnice. b) Uredba in poslovanje pridobitnih in konsumnih zadrug; deleži in rezervni zaklad. Poslovanje načelstva in nadzorstva, poslovanje uslužbencev. Pouk v trgovini s kmetijskimi in obrtnimi potrebščinami.

Blagoznanstvo in zemljepis (4 ure).

Učni smoter. Poznavanje kmetijskega in izvoznega blaga. Pregledno poznavanje Avstro-Ogrske in onih držav, ki vanje izvažajo slovenske pokrajine svoje pridelke in proizvode.

Učna snov. Spoznavanje obrtne in zlasti kmetijskega blaga, ki se zadružnim potem proizvaja in izvažajo ter dovažajo. Opis Avstro-Ogrske, zlasti slovenskih pokrajin s posebnim ozirom na njih proizvode. Prometne črte izvoza; pokrajinske slike onih dežel in držav, ki se vanje izvažajo slovenske pokrajine svoje pridelke in proizvode.

Promet (2 uri).

Učni smoter. Poznavanje prometnih načinov, črt in listin ter vozarin.

Učna snov. Zgodovina prometa. — Vozniški, poštni in železniški promet. Oblika pošiljave, pristojbine in tarife; vožni listi, reklamacije. Špedicija in skladišča. Brodarstvo.

II. Neobvezni predmet:

Telovadba (2 uri).

Učni smoter. Zmožnost voditi telovadna društva in jim poveljevati.

Učna snov. Temeljni nauk o človeški anatomiji in fiziologiji. Osnovni pojmi o sistematični telovadbi. — Proste in redovne vaje; vaje na orodjih.

Število tedenskih ur:

Obvezni predmeti 39 ur;

II. neobvezni predmet 2 uri.

Vsota 41 ur.

Jesenške novice.

j Vodovod na Savi je srečno dodelan. V kratkem bo kolavdacija in Savčani bodo vendar že enkrat imeli toliko zaželeno zdravo pitno vodo.

j Vodovod na Jesenicah je ravnotakojno potreben. Kar je železnica vzela potok Ribjek, ne morejo Jeseničani več prati doma, hoditi morajo prati četrt ure daleč na Plavž ali v Savo.

j Volivni imeniki za deželnozborske volitve v splošni kuriji so sestavljeni. Volilo se bo na dveh krajih, na Savi volivci s Save, na Jesenicah vsi drugi volivci. Volivni imenik za Savo ima vpisanih 649, za Jesenice 494 volivcev, torej je v celoti občin 1143 volivcev. Seveda se bo vsled reklamacij število volivcev nekoliko izpremenilo, vendar je neznatno. Gotovo ima v celotnem radovljiškem volivnem okraju jeseniška občina največ volivcev. Volivcev-kmetov, ki se edinole s kmetijo pečajo in od kmetije živijo, je med temi volivci komaj 30. Sploh so v radovljiškem volivnem okraju kmetije sami zase nasproti ostalim volivcem delavcem, železničarjem in obrtnikom v manjšini. Veliko je delavcev krščanskih socialcev, ki gredo pri volitvah skupno s kmeti S. L. S. Ta edinstvo se mora ohraniti, nasprotstvo med kmetom in delavcem ne sme nastati, sicer pače radovljiški volivni okraj v doglednem času v roke kmetu sovražnih socialnih demokratov. Krščanski socialci so prijatelji kmeta, zato mora pa tudi kmet biti prijatelj poštenemu delavstvu. Oba si v potu svojega obraza služita kruh, kar kmet proizvaja, kupuje delavec, in kar proizvaja delavec, potrebuje kmet. Kdor hoče zanesti razdor in nasprotstvo med kmeta in delavca, ne razume socialnega vprašanja ali pa podpira socialno demokracijo v njenem razrednem boju.

j Odgovorni voditelj savskega nemštva je dopisnik »Slovenskega Naroda«. Seveda ni to tako imenitna novica, vendar pa konstatujemo, da je »Slov. Narod« sprejel njegov dopis v sedanjih časih narodnega ogorčenja.

j Načelnik tovarniške godbe, ki pa, mimogrede povedano, ne zna igrati na nobeno godalo, je v »Slov. Narodu« izjavil, da je vodstvo tovarniške godbe izključilo 12 godcev, češ, da so zanemarjali tovarniške vaje vsled sodelovanja pri godbi kat. del. društva. V svojem samonemškem »Kommandobefehlu« pa je dva dni preje naznanil ostalim godcem, ki so vsi razen enega Slovenci, da so oni dvanašeteri godci sami izstopili iz tovarniške godbe. Odločno zavrne kot neresnično tudi očitjanje, da so godci katol. del. društva zanemarjali vaje tovarniške godbe vsled sodelovanja pri godbi kat. del. društva. Ravno ti godci so izmed vseh najrajši prihajali k vajah že iz samega veselja do godbe, nikdar jih niso zanemarjali. Samo toliko odgovora načelniku tovarniške godbe v obrambo časti poštenih delavcev. Na druge njegove neresnične trditve in osebnosti ne bomo odgovarjali.

j Kapelica na gori, drama v petih dejanjih se bo predstavljal v »Del. domu« v nedeljo, dne 8. t. m., ob polu 8. zvečer. Igra je lepa in zanimiva, ker nam pripoveduje, kako je iz roparskega gnezda na Šmarni gori nastala sloveča božja pot. Vstopnina navadna. Igrala bo društvena godba.

Idrijske novice.

i Radeckijev veteran Mihael Podgornik je umrl dne 3. novembra v starosti 81 let. Bil se je pod Radeckijem na Laškem. Vojaško sukno je nosil skozi 8 let in pet mesecev nepretrgoma, potem je bil rudar, sedaj pa užival dolgo vrsto let tisto malo pokojnino, ki so je deležni starejši rudarski upokojenci. Meseca septembra t. l. se je še udeležil veteranskega slavlja v spomin cesarjevega 60letnega jubileja. Bil je med onimi štirimi starčki, ki so se kot veterani še iz l. 1848 v sprejodu vozili. Težko je pričakoval še jubilejne svetinje, ni je dočkal tukaj, upamo pa, da jo je prejel od nebeškega Kralja, katerega je tudi vse dolgo življenje zvesto služil.

i Nezgoda v elektrarni. Hudo je zadelo g. Jos. Kogovška, čegar last je naša mestna elektrarna. V noči od 31. oktobra na 1. november so kmalu po polnoči v trenutku ugasnile vse žarnice, ki svetijo po noči, in marsikdo je bil nevoljen, ko je šel zjutraj v pravi egiptovski temi v cerkev k zgodnjemu opravilu. Zgodaj pa se je zaznalo, da je bila nesreča v elektrarni. Neki vajenec se je igral z dinamo, ki vzbuja elektriko. S svojim igranjem na stroju je povzročil protitok, ki je v hipu raztrgal dokaj močne bakrene žice ter stroj sam tako poškodoval, da je postal neraben ter ga je bilo treba poslati v Trst popraviti. G. Kogovšek ima vsled tega izdatno škodo, ker bo popravilo precej stalo, pa tudi na

zaslužku mu bo mnogo odšlo. Majhen stroj ima sicer še za rezervo, a ima malo moči. Neprijetne so pa take nezgode tudi za naročnike. Z napeljavo električne razsvetljave imajo precejšnje stroške, potem morajo imeti pa še vedno posebno razsvetljavo pripravljeno, ker tolikrat odpoveduje električna. Če nekoliko bolj dežuje, ne gori elektrika, češ, da je prevelika voda, če pa je zopet nekoliko suše, zopet ni razsvetljave, češ, da manjka vode. Ker pa je v elektrarni parni kotel in električni zbiralnik, bi bilo pač lahko vse dobro urejeno. Nesreče pa, kakor je zadela elektrarno 1. novembra, se ne bodo ponavljale, ako bode v elektrarni vedno izkušen monter, ne pa nepredvidni mladi ljudje sami. Stroj morajo voditi strojedelci, ne pa vajenci.

i Občinska elektrarna? G. Kogovšek je ponudil pred nekaj meseci svojo elektrarno mestni občini. Zahteval je zanj 180.000 K, kar pač ni malo. Hotel je imeti toliko, češ, da mu temu kapitalu primerne obresti donašajo njegove naprave. Morda njemu, a občina bi bila močno udarjena, če bi toliko dala za elektrarno. Pred vsem bi morala mnogo izdati, predno bi jo primerno uredila. Parni kotel n. pr. gotovo danes ne stoji na pravem mestu. In ko bi vse popravili, bi občina končno vendarle imela staro reč. Režija bi občino mnogo več stala nego sedanjeje lastnika, ker bi občina ne smela nikdar pustiti strojev brez izvedenega monterja, pod njegovim nadzorstvom bi se gibali vajenci, ne pa samostojno delali. Sicer pa ima občina z lastnikom elektrarne že pogodbo, ki je v veljavi menda še za celih 20 let. Po tej pogodbi je plačevala občina g. Kogovšku od l. 1904 dalje od 4000—4200 K na leto ter sama preskrbovala nove žarnice in nekatera popravila. To je stalo n. pr. l. 1904 480 K, l. 1906 229 K. Ne bi bilo umestno prelamljati pogodbo ter pogajati se za nakup elektrarne tako dolgo vsaj, dokler ne bi sedanji lastnik postavil elektrarne v tako stanje, ki bi bilo primerno. Vsekakor pa bo občina boljše opravila, ako se ozre, ko bo potekala h koncu dosedanja pogodba, po lastni elektrarni. Toliko vodne moči, kolikor je ima sedanja elektrarna, ima občina že davno na razpolago.

i Konzorcij za idrijsko železnico je imel pretečeni tork v Ljubljani sejo. Zastopniki daljnih občin so se odzvali povabilu, dasi jim to precej truda in stroškov napravlja. Tako sta bila člana šentjoške občine od l. ure zjutraj na nogah, da sta pravočasno došla k seji. Tri tvrdke so se ponudile, da napravijo podrobne načrte, a zahtevajo velike vsote. Ena hoče 120.000 K, druge od 70.000 do 40.000. Umevno je, da konzorcij sam ne zmore tolike svote, vsaj v tem slučaju ne, ako nima zagotovila, da vlada prevzema vsaj izdelane načrte, ali da prispeva s kako podporo. Le pri našem rudniku bi ministrstvo prihranilo letnih 40.000, ker toliko stane dovoz raznih potrebščin, katere mora sedaj z železničnimi postaji z vozovi v Idrijo dobivati. Zato se mora že delavski minister zavzemati za progo. Če občine žrtvujejo precej kljub dolgovom in dolžnostim, ki jih tajejo, bode lažje šlo tam, kjer razpolagajo z večjo svoto letne gotovine. Zato se bode konzorcij obrnil na dotična mesta. Ako ugodno izpade, takoj se prične s trasiranjem. Ena tvrdka je že v tork poslala inženerja, da bi vso progo natančno ogledal na lici mesta in potem stavi primerne nasvete pri pogodbi. Prvi dan je obšel progo do Žirov, po kateri je dalj časa moral iti peš, drugi dan pa od tam čez Idrijo z vozom do sv. Lucije. Tvrdka ima na razpolago tolike moči, da se upa do konca decembra vse izvršiti na prostem, v januarju in februarju dokončati vse podrobne načrte in proračun. Stala bi vsa črta od Ljubljane čez Idrijo do Sv. Lucije 27—30 milijonov kron. Kako se izvede vsa zadeva, bomo v kratkem slišali.

Znanost in umetnost.

* Novosti na polju slavistike. V Amelangovi zbirki »Die Litteraturen des Ostens in Einzeldarstellungen« je izšel pravkar V. zvezka drugi del z naslovom: Geschichte der älteren südslawischen Litteraturen. Von Dr. M. Murko. — Leipzig. Amelang. 1908. V I. delu V. zvezka je izšla pred nedavnim časom zgodovina češkega slovstva. — Prof. Brückner pa nam je v isti zbirki sijajno opisal zgodovino poliskega (I. zv.) in ruskega (II. zv.) slovstva. A dočim je Brückner obdelal zgodovino starega ruskega slovstva, ki je bilo pisano v cerkveno-slovanskem jeziku, le v glavnih potezah, da je mogel priti čimprej do novejšega slovstva, je pa Murko posvetil posebno pozornost prav starejši dobi jugoslovanskih slovstev, tako da se smatra ta del Amelangove zbirke v resnici lahko kot nekak uvod v rusko in sploh slovansko, kakor tudi rumunsko, slovstveno zgodovino! Prof. Murko pravi v uvo-

du: »Upam, da bodo zlasti bizantini in sploh teologi, filologi in vsakovrstni zgodovinarji založništvo hvaležni, da je rade volje ugodilo mojim nameram, podati jim malega vodnika za umevanje starejšega jugoslovanskega kulturnega življenja.« To upa prof. Murko po pravici! Njegova knjiga je dvakrat važna zlasti v sedanjih dneh, ko stoji jugoslovansko vprašanje v ospredju svetovnih dogodkov! Zato bo knjigo vsakdo z zanimanjem bral, naj bo Slovan ali Neslovan, učenjak, politik, pa tudi navadni človek! Knjiga opisuje namreč tudi zgodovinski in kulturni razvoj Jugoslovancev in nam na podlagi najnovejših znanstvenih raziskavanj zanesljivo predloži razmerje jugoslovanskih narodov med seboj ter nam razlaga, kako je prišlo do tega razmerja! Posebno povdarja prof. Murko mogočni vpliv bogomilizma med Jugoslovanci na literarni, kulturni in zgodovinski razvoj Jugoslovancev. Bogomili v Bosni so prvi odpadli k mohamedanski veri! Lepo nam je opisal pisatelji delovanje slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, usodo slovanske liturgije, zlato dobo starobolgarskega slovstva, procvitanje starega slovstva pri Srbih, vpliv jugoslovanskega slovstva na rusko slovstvo; posebno se je oziral tudi na bogato apokrifno literaturo pri Jugoslovancih in na razvoj narodne poezije pod turškim jarmom! Toda vzemi in beri! — Upajmo, da nam poda prof. Murko v kratkem tudi novejšo zgodovino slovanskih slovstev! V glavnih obrisih je to sicer že storil v Hinnebergovi zbirki »Die Kultur der Gegenwart«, I. 9.: Die osteuropäischen Literaturen und die slawischen Sprachen (1908, Berlin und Leipzig, Teubner), kjer nam opisuje jugoslovansko »slovstvo v narodnih jezikih in pod vplivom zahoda« (str. 210—245), a z zanimanjem pričakujemo obširnega popisa po istem načrtu! V obrisu se ozira prof. Murko tudi na katoliško smer v najnovejši slovenski literaturi, v knjigi iz Amelangove zbirke pa navaja med znanstveno literaturo tudi »Čas« in »Dom in Svet«. — Bernekerjevega »Slovanskega etimološkega slovarja« je izšel drugi zvezek: brak — čub». Fr. R.

Za mir.

Zmeden Rusija.

Optimisti so imeli prav: želja, da so v mednarodnem oziru vsa sporna vprašanja rešijo mirno, je zmagala nad bojaželjnostjo, če jo je med odločujočimi faktorji sploh kdaj kaj bilo. Rusija in Anglija niti od daleč nikdar nista mislili na konflikt z orožjem. Za Srbijo ni čudno, da so se v Belgradu poprijemali vsake vesti, ki je le količkaj odsevala simpatije do Srbije in pridobila zase javno mnenje. »Daily Telegraph« še zdaj hujska na vojsko. Kdor pa je pazno premetrival položaj, ta je že pred mesecem vedel, da se storjena dejstva ne bodo izpremenila. Francija se je takoj izjavila za mirno in Avstriji prijazno rešitev, kakor hitro je Izvolskij v Londonu poizkušal, da bi spravi skupaj mednarodno konferenco, ki bi za Avstrijo pomenila diplomatski poraz, za Rusijo pa revanšo. Anglija je previdno molčala in še dozdaj ni izjavila, kaj pravzaprav misli. Slabo za Izvolskega, kajti ta je sir Greya pač obdeloval, da bi jasno povedal, kakšno stališče zavzema. Tako pa zdaj Rusija sama operira in ker nikogar ni, da bi ji sekundiral, tava semtertja in napravlja vtis skrajne zmedenosti.

Zapleteni položaj v Srbiji.

Misije Srbije so se tudi izjalovile, in, kakor posnemamo iz poročil in znamenj zadnjih časov, tudi v Srbiji razsodno ljudstvo jame uvidevati, da časopisje javnega mnenja ni informiralo po pravici. Milovanovič ni v Berlinu, ne v Londonu in Parizu nič dosegel, kar se tiče teritorialnih kompenzacij, mi celo to mislimo, da se je ta izkušeni državnik o tem sploh kaj malo pogajal, marveč izkušal velevlasti pridobiti za izpolnitve zahteve. Milovanovič bo, kadar se bo v domovino vrnil, pač v veliki zadregi, ker ne bo smel povedati resnice, ako ne bo vlada popreje javno mnenje dobro pripravila. Če ne, bo Milanovič moral demisionirati, novo ministrstvo pa mobilizirati in Avstriji napovedati vojsko.

Črnogorska vlada v zadregi.

Kotor (od našega dopisnika). Od kar se je povrnil minister dr. Tomanič iz Rima, ne da bi ondi dosegel kak uspeh, ampak nasprotno, in ker je tudi Rusija izjavila knezu Nikiti, da nikakor ne odobrava ratobornosti v Črnigori in Srbiji, je knez in njegova vlada v silni zadregi. Črnogorci so nabrusili svoje nože in ocedili puške, vlada pa ugiba, kako bi ustavila to

nevarno gibanje. Zato se bojne priprave nadaljujejo, da se ljudstvo ne zave in inozemstvu prikrrijejo neuspehi.

Kotor. (Od našega dopisnika.) Angleški poslanik je po naročilu svoje vlade kneza Nikito opozoril, naj ne tira stvari do skrajnosti, da se ne zaplete v kak konflikt z orožjem.

»Times« in »Novo Vreme« za razsodnost.

»Times« hvalijo Rusijo, ker je dardanelsko vprašanje odstavila od dnevnega reda in pozivljajo rusko vlado, naj glede na teritorialne zahteve Srbije rusko javno mnenje utojaži. »Novo Vreme« nato odgovarja, da Rusija nikakor noče vojske, aneksije Bosne pa ne more priznati, ampak bo to vprašanje pustila nerešeno, ker Srbija drugače ne jamči, da bo ostala mirna. Srbija namreč upa, da bo Avstrija, ako se vsaj od strani Rusije aneksija ne prizna, bolj voljna udati se srbskim zahtevam, kot je zdi. Rusija na ta način srbskim bratom da moralno zadoščenje, ne podpira pa nobenih pustolovščin, niti se sama angažira zanje. Tako politiko Anglija pač lahko podpira.

Neugodna vest od ruske dume.

Belgrad, 6. novembra. Neki tukajšnji list donša vest, da je Pašić prosil predsednika dume Homjakova, naj izzove votum proti aneksiji. Homjakov je odgovoril, da bi to bilo pogibeljno. Vnanjo politiko vodi Izvolskij, a on ima dve tretjini dume za seboj. Tak votum bi utegnil slabo za Srbijo končati. Ta vest tukaj zelo neugodno deluje.

Osnovanje hrvaških legij v Bosni in Hercegovini.

Zagreb, 6. novembra. 5. t. m. se je v Zagrebu v sokolski dvorani vršil shod starčevičanske stranke, na katerem se je zbralo 2000 članov strankinega sveta in vsi poslanci, zlasti pa veliko politikov iz Bosne, Hrvatov in Turkov, med drugimi ugledna bega Barjaktarović in Omer Cugović. Tudi nadškof Stadler in mostarski škof Bukonjić sta poslala zastopnika, fra Glavasa. Shod je otvoril dr. Frank. Poslanec Bošnjak je zahteval vtelesenje Bosne v hrvaško kraljestvo.

Govornik iz Hercegovine, tajnik mostarskega škofa Bukonjić, je naznanil, da je 150.000 Hercegovcev že pripravljenih osnovati hrvaško legijo v obrambo domačije proti srbskim četam. V Bosni se tudi snujejo hrvaške čete. Sprejela se je nato resolucija, v kateri se naglašja, da je sprično snovanja srbskih čet treba, da se postavi nasproti hrvaška državna ideja, nasproti srbskim legijam hrvaške legije. Velevlastem se pošlje spomenica, v kateri se dokazuje pripadnost Bosne k Hrvaški. Vojno ministrstvo se naprosi, da da hrvaškim legijam na razpolago instruktorje in v slučaju vojske tudi orožja. V to svrhu se poda k vojnemu ministru deputacija. Že 6. t. m. se je v hrvaško legijo nanovo vpisalo nad 2000 prostovoljcev. Navzoči so svečano prisegli, da bodo v boju za hrvaško stvar proti kateremukoli sovražniku dali kri in življenje. Cesarju se je poslala udanostna brzojavka. Navdušenje je velikansko.

Pogajanja med Avstrijo in Rusijo.

Dunaj, 6. novembra. »Wiener Allgemeine Zeitung«, glasilo Aehrenthalovo, poroča, da se pogajanja med Avstrijo in Rusijo nadaljujejo ne samo normalno, temveč tudi zadovoljujoče. Napetost med obema državama že pojema.

Varnostne odredbe v Bosni.

Nanovo organizirani »štrafjuni« (Streifkorps) so v Gačkem zaprli popa Spiro Starovića, ker so na njegovem domu našli proglase, v katerih se bosanski narod pozivlja, da se vzdigne proti Avstriji. V mestu vlada zaradi tega veliko razburjenje, mir se pa ni kršil. — Uredniki bosanskih listov so od deželne vlade bili posvarjeni, da ne smejo priobčevati ničesar o vojnih operacijah, kretanju in jakosti čet ter stanju trdnjav. — Ogrski poštni uradi so dobili nalog, da ne smejo sprejemati nobenih pošiljatev za Srbijo ali Črnogoro v zabojih ali zavojih, ki bi vsebovali orožje, municijo, golobe in druga taka vojna sredstva.

Podrobnosti.

Na Dunaj je dospela 80 mož broječa mohamedanska in hrvaška bosanska deputacija iz Sarajeva. Sprejeli so jo svečano. — Cesarju se pridejo pokloniti za aneksijo tudi španioli (judi) iz Bosne. — Turki bojkotirajo avstrijske poštne pošiljke. — V Srbiji se čedalje bolj boje velike trgovske krize. — Turčija je poslala v Sandžak Novipazar šest bataljonov, ker so Sandžak preplavili Srbi in agitirajo za priključitev dežele Srbiji in Črnigori. Velešile pritiskajo na Turčijo, da ustavi mobilizacijo.

Tedenski pregled.

V ponedeljek se je začela obravnava proti slov. demonstrantom v Ljubljani, ki so bili obtoženi, da so metali kamenje. Obtožencev je bilo 14. V sredo se je proglasila sodba. Dobili so od 3 dni do 6 mesecev. Zalostni spomini na 20. september, ki se bo znanprej praznoval vsako leto kot dan narodne žalosti! — Obsojene so bile tudi neke osebe, ki so žalile vojake 27. polka. — Slovensko poveljevanje v veteranskem društvu se je prvokrat slišalo na vernih duš dan, ko je društvo prisostvovalo sv. maši za ranjke ude. Slovensko poveljevanje je sklenilo vpeljati tudi veteransko društvo v Kranjski gori. — Županstva iz Vipavskega so vložila na deželno vlado prošnjo, da razveljavi svoj odlok iz leta 1892. glede dvojezičnih napisov na občinskih deskah. — Socialna demokracija na Kranjskem se udeleži deželnozborskih volitev v vseh okrajih. »Rdeči Prapor« že priobčuje volivni oklic socialne demokracije. — »Gospodarska zveza« je pričela s prvo razdelitvijo sena. — Deželni odbor se bavi z vprašanjem, odkod dobiti za Belokrajino dobro pitno vodo za vodovod. — Prvi spomenik je postavila »Slomškova zveza« svojemu članu † Štefanu Primožiču. — Abstinent v Ljubljani je začel zopet delovati. V četrtek je bilo predavanje prelata Kalana. Za naprej bodo predavanja večkrat. — Pogorela je v St. Petru na Krasu mlekarna g. Boleta. — Kranjski glavar g. Alfonz Pirc je postal deželno-vladni svetnik.

Na Štajerskem je umrl dr. Ivan Dečko.

Krščanski socialci na Nižjem Avstrijskem so zopet dosegli krasno zmago pri deželnozborskih volitvah za mestne skupine in kmečke občine. Od 15 mestnih skupin so jih dobili 10, dve sta kompromisni. V kmečki skupini je zmagalo 41 krščanskih socialcev, ki imajo sedaj skupno s splošno kurijo 93 poslancev.

V Združenih državah v Ameriki se je te dni končala ljuta volivna borba za predsednika. Bojevali so se republikanci in demokratje. Republikanci so zahtevali visoko varstveno carino, demokratje so pa hoteli carino znižati. Zmagali so republikanci. Izvoljen je za predsednika Taft, ki je dobil 1 milijon 20 tisoč glasov.

NEMŠKI CESAR VILJEM NA DUNAJU.

Cesar Viljem in prestolonaslednik Franc Ferdinand sta bila včeraj na lovu v Eckartsau. Lov je dobro izpadel. Cesar Viljem je ustrelil več jelenov, pri tretji gonji 14. Ob 6. uri 15 minut sta se pa pripeljala Viljem in prestolonaslednik v Schönbrunn, kjer ju je pozdravila vojaška straža z generalmaršem. Cesar Viljem je v Schönbrunn oblekel obleko svojega sedmega huzarskega polka. Viljem in cesar Franc Jožef sta se pristrčno pozdravila. Po dinedu se je Viljem živahno razgovarjal z Aehrenthalom, nato pa zaupno z našim cesarjem. Ob deveti uri zvečer se je Viljem odpeljal v Donaueschingen.

KLOFAČ GROZI Z NOVIMI DEMONSTRACIJAMI.

V Žižkovu je zagrozil Klofač na volivnem shodu, da pripelje v nedeljo stotine svojih pristašev na Prikope, da prepreči bumel nemškimi buršom. Klofač se je zglasil tudi pri praškem namestniku in zahteval, naj prepove bumel. Namestnik je rekel, da tega ne more. Klofač je izjavil, da odgovora ne vzame na znanje. Praška občina je dala 29. oktobra odstraniti nemški napis nekega nemškega otroškega vrtca, ki je nastanjen v neki praški mestni hiši. Društvo, ki vzdržuje sobo, je zato tožilo praško občino. Sodišče je razsodilo, da mora praška občina zopet napraviti nemški napis.

IZJAVA CESARJA VILJEMA.

Nemški državni zbor se bo počel z interpelacijo o znani Viljemovi izjavi glede na bursko-angleško vojsko v torek.

CASABLANŠKA AFERA.

Iz Londona se poroča, da je angl. vlada naznanila v Parizu in v Berlinu, da če pride do vojske med Nemčijo in Francosko, bodo Angleži Francoze dejansko podpirali. Ta vest se pa sedaj dementira. Anglija upa, da se spor mirno poravnava. V tem smislu angleška vlada deluje tudi v Berlinu in Parizu.

Francoski listi pišejo glede na Casablanca jako mirno. »Gaulois« se spominja sestanka Viljema s Franc Jožefom. Upa, da bo avstrijski cesar pomirjevalno svetoval Viljemu.

POMNOŽITEV ITALIJANSKE VOJNE MORNARICE.

Mornariški minister zahteva 200 milijonov lir za zgradbo štirih velikih vojnih ladij z 20.000 tonami in za izpolnitev torpednega brodogoja.

ANGLEŠKI PROTESTANTI PROTI KATOLIČANOM.

Poslaniški zbornici je predložena s 750.000 podpisov opremljena prošnja, ki zahteva preiskavo proti redovnikom in redovnicam na Angleškem.

Dnevne novice.

+ **Kandidat za kamniški okraj.** Poroča se nam: Katoliško politično društvo za kamniški okraj je ustrezajoč želji ljudstva soglasno sklenilo, da kandidira v splošni kuriji za deželni zbor, čast. gosp. Ivana Lavrenčiča, dekana v Kamniku. Ravno tako se je kmetijska zveza za kamniško dekanijo na zahtevo svojih zaupnikov soglasno izrekla za to kandidaturo.

+ **Koncesija iredentovcem proti Slovencem.** Kakor smo izvedeli iz dunajskih listov je za vodjo deželnega mesta zavarovalnice privatnih uradnikov v Trstu, v katere področje spada tudi Kranjska, imenovan prejšnji poslanec tržaški dr. Pittacco. Ta gospod je znan kot ekstremen italijanski nacionallec in sploh v iredentovskih krogih dobro znan kot najzagrizenejši sovražnik Slovincem. Kaj naj od tega gospoda slovenski zavarovanci pričakujejo, si lahko mislimo.

+ **4000 odlikovanj ob cesarjevem jubileju.** Deželne vlade so že predložile svoje predloge, o odlikovancih 2. decembra. Sedaj se o predlogih posvetujejo v ministrstvu. Število odlikovancev bo nad 4000, od teh bo odpadla tretjina na državne uradnike. Obenem bodo milostnim potom zvišane pokojnine raznim civilnim in vojaškim penzionistom.

+ **Za svetnika deželne vlade extra statum** pri deželni vladi v Ljubljani je imenovan g. I. Kremenšek.

+ **K ljubljanski Zadrugi zvezi.** Po treznem in natančnem razmotrivanju vzrokov pro in contra je polnoštevilno zbrani odbor velike slovenske velikovške posojilnice dne 4. novembra na predlog šentjurškega župnika Poljanca sklenil enoglasno, da s 1. jan. 1909 odstopi od celjske »Zadrugne zveze« ter pristopi k ljubljanski. Druge koroške slovenske posojilnice sledijo.

+ **Nemec profesor slavistike na Dunaju?** Nemškonacionalne in liberalne profesorske klike na avstrijskih vseučiliščih, ki na zunaj vedno bobnaajo na svojo »svobodno znanost«, v resnici pa so pripravljene vsak čas znanost žrtvovati svojim strankarskim in osebnim interesom, hočejo slovanski znanosti zadati zopet hud udarec. Profesor Jagić gre v pokoj, in za naslednika mu hočejo na stolico slovanske filologije na Dunaj spraviti Nemca, ki slovanskih jezikov še ne zna, razen kolikor se jih je naučil iz slovnice! Dasi je dovolj profesorjev, oziroma docentov slovanske filologije, ki bi mogli s častjo zasteti ono stolico, ki je po Miklošiču dobila svoj svetovni ugled in sijaj, ne marajo dunajski nemški in judovski »liberalni« profesorji nobenega med se, ker so Slovani, in zahtevajo, da pride neki Bernecker iz Prage, katerega jezikoslovno znanost je nedavno neki slovenski filolog po vsej pravici ožigolal kot jako pomanjkljivo. Vseučiliški profesorski zbor je tega Berneckerja predlagal celo »unico loco«! Vondrák, Murko, Štrekelj, Rešetar in drugi — vsi so nič pred nekim doslej popolnoma neznanim nemškim ignorantom, s katerim hočejo, v sramoto in škodo dunajskemu vseučilišču, ponižati stolico slovanske filologije! Saj zahteva dandanes filologična stolica moža, ki je popolnoma doma v raznih literaturah slovanskih, zlasti v tradicionalni narodni literaturi, kar pa more edino samo rojen Slovan. Ta ogromna snov je ptuicu sploh nedostopna. Glagole spregati se slednjič lahko vsak nauči iz knjig, a razumevati duha jezika, naroda, običajev, tradicij in čustvovanja ne more, kdor ni sam vzrastel s srcem in z duhom iz slovanstva. Vseučiliški profesor vendar ne more biti samo figura, ki se je nekaj naučila; vseučiliški profesor na dunajski stolici slovanske filologije, katerega predavanja morajo poslušati sinovi vseh slovanskih plemen, mora imponovati po vsestranskem, popolnem obvladavanju tako ogromne tvarine, kakor je slavistika. Tu ni v nevarnosti samo narodni moment, ampak tu se gre naravnost za znanstvene interese in za ugled vseučilišča. Sedanji liberalni nemški učni minister Marchet, ki mu je ravnokar nemški »Volksrath« na Češkem izrekel svoje priznanje in zahvalo, je zmožen, da k velikim krivicam, ki jih je storil na šolskem polju, pridene še to, a proti taki nakani moramo najodločnejše protestirati!

+ **Slovensko uradovanje.** Županstvo občine Rakek je dobilo od logaškega okr. glavarstva odlok z dne 22. oktobra, s katerim je razveljavilo sklepe občinskega

odbora glede na samoslovenske krajevne deske, slovensko uradovanje itd. Z ozirom na ta dopis c. kr. okrajnega glavarstva je županstvo ukrenilo sledeče: Glede zahtev popravkov v lažnjive nemške časopise je že vložen priziv na c. kr. deželno vlado in je stvar s tem začasno rešena. Kar se tiče samoslovenskega uradovanja je imel občinski odbor pri svojem prvotnem sklepu v mislih slovenske pokrajine in je sklenil vse iz slovenskih krajev, od strank ali oblastev, posebno pa od deželne vlade in okrajnega glavarstva dole in v nemškem jeziku pisane vloge kratkoma zavrnil. Ni pa imel v mislih krajev, od koder bi bilo neumestno zahtevati vlog v slovenskem jeziku, ker bi bil tak sklep nasproten pametni razsodnosti. Občinski odbor se pa odločno zavaruje proti mnenju slav. c. kr. okrajnega glavarstva, da bi moralo županstvo nemške vloge zlasti radi tega reševati, ker je dokazano, da je več občinskih odbornikov nemščine zmožnih. Občinski odborniki bodo gotovo radi porabili vse svoje znanje, kadar se gre za korist občine, nikakor pa ne za golo pospeševanje nemstva in najsi ukazuje to tudi slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu. Župan se pooblašča, da vloži v navedenem smislu proti odloku okrajnega glavarstva priziv na c. kr. deželno vlado v Ljubljani.

— **Odvetniška pisarna g. dr. Ivana Šusteršiča** se nahaja odslej v novem domu »Ljudske posojilnice« na Miklošičevi cesti tik za frančiškansko cerkvijo nasproti hotela »Union«.

— **Volivni shod** ima danes zvečer v Krškem davčni asistent Janko Stare. Hoče se zopet blamirati s svojo kandidaturo.

— **Socialnodemokratski shod** bo jutri v Gorici. Poročal bo najnovejši sodrug dr. Hinko Tuma o socialnodemokratski organizaciji na Goriškem.

— **Dodatno k najnovejšemu pobljanju šip na Mohorjevi tiskarni v Celovcu** v noči na Vernih duš dan se nam poroča, da je pred staro Mohorjevo hišo na Benediktinskem trgu, v kateri stanuje gospod dr. Brejc, isto noč vsevela gredica »dišečih rožic«. Mislimo, da je ta termometer, zavrt v pajčolan temne noči, pač najbolj zanesljiva mera visoke »olike« ter z gnjusom in sovraštvom do Slovencev napolnjenih »srček« zagrizenega nemško - nacionalnega »Herrenvolka«! No, pa hajl!

— **Predavanje o živinoreji in sadjarstvu** priredi vodstvo kmetijske šole na Grmu v Št. Lovrencu v nedeljo dne 8. novembra in v Št. Jerneju v nedeljo dne 15. novembra t. l. Predavala bodeta vodja V. Rohrman in adjunkt Zdošek. Pričetek na obeh krajih ob 3. uri popoldne.

— **Preprečen samoumor.** V četrtek zvečer se je pri Kolencu na Mirni obesil v sobi mizarjski pomočnik Zrimšek iz Mokronoga. Našli so ga še pravočasno in ga oživili. Danes že zopet dela. Kje je vzrok takemu brezbožnemu dejanju?

— **Železniški odbor lokalne železnice Trebnje - Št. Janž** je dne 6. t. m. po g. predsedniku Povšetu predložil deželnemu odboru obširno, 12 strani obsegajočo spomenico o napakah pri gradbi nove lokalne železnice Trebnje - Št. Janž in o krivicah, koje prizadene podjetništvo razlaščenim posestnikom. Odbor nabira po svojih zapisnikih podpise za skupno pravno zastopstvo. Upati je, da bo vlada nam šla na roko.

— **Semnji v Horjulu.** Deželna vlada kranjska je z odlokom št. 19.763 z dne 27. septembra 1908 dovolila občini Horjul tri živinske semnje na dan 26. marca, 12. julija in torek po Rožnivenški nedelji vsakega leta. S tem je ustrezno dolgoletni želji horjulskih občanov. Kar niso zamogli doseči prejšnji župani, to je dosegel s svojo marljivo prošnjo sedanjí župan Ivan Stanovnik, kateri je moledoval okrog uradov, da so ustregli njegovi prošnji, kljub temu da so nekateri nasprotovali semnjem za horjulsko občino. Nasprotniki župana so pri volivni agitaciji sramotili župana Stanovnika, da ni ničesar storil za občino ter da ne bo nikdar dosegel tega, da bi izpeljal semnje v horjulski občini. Sedaj naj usta zamašijo, da ne bodo lagali o delavnem županu.

— **Dve nesreči.** V ponedeljek se je vračal s počitnic mladi sinček gospoda Rusa z Grosuplja z večernim vlakom v šolo v Ljubljano. Ne daleč od postaje pa so se vrata voza hipoma odprla in deček je padel iz voza na progo. K sreči je uobil le male praske. V četrtek pa je bila nesreča večja. Urša Adamič iz Dobropolj se je vozila s popoldanskim vlakom domov. Vlak se še ni popolnoma ustavil na postaji, ko je stopila iz vlaka in tako nesrečno padla, da se je onesvestila. Nezvestno so zvečernim vlakom odpeljali nazaj v Ljubljano in jo oddali v bolnico, iz katere se je ravno isti dan vračala.

— **Stadkor meseca novembra** bo 1 K cenejši. Kartelne cene so postale nižje.

— **Stoletnica »Ilirije«** se bo praznovala prihodnje leto. »Naš List« predlaga

naj se v proslavo te stoletnice v Ljubljani ustanovi »Club franco-illyrien (slovene).

— **Sankališče v Bohinju.** Zaslugi deželne zveze za tujski promet na Kranjskem je zopet pripisati, da se je pričelo delati sankališče v Boh. Bistrici, ki bo jako velikega pomena za tujski promet tudi pozimi. Proga sankališča bo izpeljana na levi strani kolodvora nad tunelom, torej približno na poti, ki vodi na Črno prst. Končala se bo prav blizu kolodvora, torej bo tudi v tem oziru jako udobno za »rodlarje«, ker bodo imeli blizu postajo. Glede prenočišč in hotelske udobnosti je v Bohinju dovolj preskrbljeno.

Dva duhovnika se zadušila. V dunajskem katoliškem društvu rokodelskih pomočnikov na Gumpendorfski cesti sta prenočila 5. t. m. dva ptuja duhovnika. Ko ju je klical 6. t. m. vratar, mu je udaril v nos hud smrad. Duhovnika sta pa bila mrtva in zadušena. Dognali so, da je bila plinova peč slabo zaprta in je vahal plin, ki je reveža zadušil. Eden ptujih duhovnikov, Raibacher, je hotel v Gorico, drugi, čegar ime ni znano, pa v Švico.

Za kazen so avanzirali. Nedavno smo poročali o velikih poneverjenjih in nerednostih v ruskem mornariškem ministrstvu. Sedaj je ruski car povišal 13 admiralov, ob enem jih je pa vpokojil.

Štajerske novice.

Š **Štajerski kompromisi.** Kakor izveemo iz Gradca, sklenili so voditelji celjske liberalne stranke že na tistem kompromisu prvaško stranko za prihodnje deželnozbornske volitve. Ploj in Kukovec se bodeta pri volitvah podpirala in dobi Ploj za svojo prvaško stranko tri mandate. Vsled tega nočejo liberalci sedaj več kompromisa s »Kmečko stranko« in že so začeli proti njej nastopati z lažjo in obrekovanjem. Zadnji »Narodni List« laže o zaupnem hodu »Kmečke stranke« in zavija samovoljno njene izjave in sklepe, da bi nahujskal svoje pristaše proti »Kmečki stranki.« Jutri ima »Narodna stranka« občni zbor v Celju in po teh manevrih je vsakemu jasno, da bo odbila vsak kompromis. Na shodu »Kmečke stranke« so imeli liberalci svojega poročevalca, ki je dal častno besedo, da bo smatral shod zaupnim. Ta poštenjak je prelomil besedo in je sedaj verodostojen poročevalec liberalcev.

Š **Občni zbor S. K. S. Z. za Štajersko** bo 22. novembra v Celju združen z občnim zborom »Zveze Slovenskih Mladencev.«

Š **Odbor za pomoč pogorelcem v Se-novem** pri Rajhenburgu vabi na dobrodelno veselico z bogatim sporedom, ki se vrši v nedeljo, dne 8. listopada t. l. v prostorih restavracije »Unschuld« v Rajhenburgu.

Š **Iz poštne službe.** Poštni kontrolor je postal g. Vekoslav Bahovec, poštni nadoficijal v Mariboru. — Poštni kontrolor Iv. Conrad je premeščen na lastno prošnjo v Maribor.

Ljubljanske novice.

lj **Seja odbora S. K. S. Z.** se vrši prihodnji ponedeljek točno ob 8. uri zvečer. K seji so vabljeni tudi prijatelji S. K. S. Z.

lj **Javno predavanje dr. Pegana,** ki je pretekli torek izostalo, se vrši v »Slov. kršč. soc. zvezi« prihodnji torek ob pol 8. uri zvečer. Predmet: »Iz življenja zločincev«. To zanimivo predavanje bo razdeljeno na tri večere.

lj **Shod društva »Abstinent«.** Prošli četrtek ob 6. uri zvečer se je zbralo v dvorani S. K. S. Z. lepo število članic in članov ter prijateljev društva »Abstinent«. Poleg predsednika dr. Jan. Ev. Kreka so bili navzoči državna poslanca Demšar in Gostinčar, več oo. frančiškani in na stotine ostalega občinstva. Predaval je prelat Andrej Kalan o težavah boja proti alkoholu. Predavanje priobčimo prihodnjik. Predsednik dr. Krek se je zahvalil predavatelju, pozdravil navzoče ter pozival k agitaciji. Stolni vikar L. Smolnikar je namesto zadržanega tajnika Podlesnika poročal o blaginjem stanju. Gotovine je v blagajni 353 kron, s čemer pa bo še treba poplačati nekaj dolga v tiskarni. Za brošure pa je še iztirjati okolo 700 kron. Če bi bilo vse izterjano in poplačani dolgovi, ostalo bi v blagajni okrog 1000 kron. Poročilo se je vzelo odobravaje na znanje. Nato je predsednik zaključil shod. — Prihodnji shod bo v četrtek, 12. t. m., ob 6. uri zvečer v istih prostorih. Predaval bo društveni tajnik Ivan Podlesnik.

lj **Delavski shod.** V nedeljo, dne 8. t. m. dopoldne ob pol 10. uri, bode v prostorih krščansko-socialne zveze (Union) delavski shod. Dolžnost somišljenikov je, se shoda udeležiti. Vstop imajo le kršč. socialci! — Jos. Gostinčar, drž. poslanec.

lj **Odkritje spomenika Adamiču, Lundu in Rodetu** bo dne 20. septembra leta 1909.

lj **Zastavljalnica** opusti »Kranjska hranilnica«. Do 1. februarja 1910 bodo vsi zastavljeni predmeti morali iz zastavljalnice.

lj **K poročilu o demonstracijah pred sodiščem** omenjamo k izpovedi pristava mestne policije g. Jančigaja, da g. Jančigaj ni videl zbirati se pred kolodvorom ljudi, ampak še-le prišedšemu na stražnico se mu je javilo po nadstražniku Paplerju, da se ljudje zbirajo tamkaj.

lj **Pivovarna Kosler zelo propada.** — Pred 20. septembrom je bilo v tovarni nad 170 delavcev, sedaj jih je samo še 60 in še ti nimajo opravila. Novega piva Kosler pred mesecem februarjem drugo leto ne bo nič varil. Ledu tudi ne bo letos nič kupil. Kosler prodaja že konje in vozove. Mnogo je dni, ko ne dobi niti enega naročila. Poizvedeli smo tudi, da je dobil Kosler iz več njegovih glavnih zalog pivo in opravo nazaj. Delavce še vsak dan odpušča. Treba bi bilo, da se za te delavce kaj stori.

lj **Volivcev** za bližnje deželnozbornske dopolnilne volitve je v mestni kuriji ljubljanski 3274.

lj **V pojasnilo.** Z dežele se nas od več strani vpraša, če je trgovina s pohištvo v ljubljanskem kolizeju narodna. Opozarjamo na inserat tvrdke Puc & drug v našem listu. Ker inseratov nemških tvrdk ne prinašamo v našem listu, sledi že iz tega dejstva samega, da je trgovina s pohištvo v Kolizeju narodna in jo slav. občinstvu kar najtopleje priporočamo.

lj **Štefana Kamenška** so včeraj izpustili iz zaporu proti varščini 1000 K.

lj **Slovenski ali slovanski optik** bi imel lahko v Ljubljani dober zaslužek. Dotičnik naj se oglasi ustmeno ali pismeno v našem uredništvu.

lj **»Kranjska hranilnica«** je zopet včeraj odpovedala posojilo enajstim slovenskim strankam v znesku 244.000 K.

lj **Razun Pangerca** se nahajata v jetnišnici pri deželni sodnji še dva smrtnobolana, neki Janežič in Helena Vogeltnik. Zadnja je prosila za pomiloščenje, ker ima še prestatí kazen do decembra.

lj **Umrla** je soproga knjigovodje »Gospodarske zveze« gospa Mali. — V Gradcu je umrla hčerka šolskega nadzornika g. Gabrščka.

lj **Iz gledališke pisarne.** Danes se igra prvič L. Fulda igrokaz »Maškerada«, ter nastopi v njej prvič še koncert septembra t. l. angaževana ljubimka, gdč. Wintérova. — V torek, dne 10. t. m. se poje pri navadnih cenah velika opera »Samson in Dalila«. — V petek je operetna predstava

lj **Tajinstvena poškodba.** Ko je predvčerajšnjim po Cerkvenih ulicah prodajal 52letni Franc Dremelj šoto, stražnik opazi, da je na glavi zelo krvav in ker je bila videti poškodba opasna, ga pokliče v stražnico, da ga umije in pokliče zdravnika. Došli policijski zdravnik g. dr. Illner je konstatoval, da je poškodba težka in je odredil, da so ga prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico. Mož je zaradi poškodbe govoril zelo zagonetno in rekel enkrat, da jo je dobil v neki hiši v Vodamtu, drugič pa, da je bil tepen v Štepanji vasi in se tako ne ve nič pozitivnega, ter se bode morala zadeva pojasniti še le pri sodišču.

lj **Na poti v bolnišnico obnemogel.** Včeraj popoldne so našli ležati na Cesti na južni kolodvor starega moža. Ko so ga potem prepeljali na osrednjo policijsko postajo, se je dognalo, da je mož 75letni Iv. Lanišek iz Kamnika, ter da je bil namenjen v deželno bolnišnico, a je na potu oslabil in padel. Po identifikaciji so ga prepeljali v navedeni zavod z rešilnim vozom.

Telefonska in brzojavna poročila

NEMŠKI ČASTNI OBČANI V DRAGI.

Ribnica, 7. nov. Nemci so imenovali v Dragi sedem častnih občanov, da bi zmagali pri prihodnjih občinskih volitvah. Slovenski člani so vložili protest.

NOVO MINISTRSTVO.

Dunaj, 7. nov. V ministrskem svetu se je sklenila demisijska celega kabineta. Baron Beck je cesarju demisijo naznanil, nakar je cesar poveril sestavo kabineta baronu Bienerthu. Predno bo Bienerth mogel to izvršiti, bo nujno treba doseči češkonemški sporazum. Minister notranjih stvari postane zopet uradnik, menda dosedanji sekijski šef baron Herdtl, trgovinski minister dr. Weiskirchner, delavski minister pa baje postane Fiedler.

PROTISLOVANSKA SEJA DUNAJ-SKEGA VSEUČILIŠKEGA SENATA.

Dunaj, 7. novembra. »Lidove Noviny« poročajo, da je imel akademični senat dunajskega vseučiliškega burno sejo, ko je šlo za namestitev učne stolice za

slovansko filologijo. Profesorji so klicali: »Maščujmo se za Prago in Ljubljano,« nakar so zavrgli prvotni terno predlog, po katerem so bili predlagani dr. Bernecker, Rešetar in Wondrak, ter sklenili s 37 proti 3 glasovom, da predlagajo edinole za stolico profesorja praškega nemškega vseučilišča dr. Berneckerja.

OBSEDNO PRAVO PROTI ČETAM V BOSNI.

Dunaj, 7. nov. V zvezi z reorganizacijo »štrafunov« (Streifkorps) v Bosni, katerim se bodo dodelili bivši reformni častniki iz Makedonije, v kratkem izidejo obrednopravne naredbe, glasom katerih se bo vsaka srbska ali črnogorska ali eventuelno domača četa ali njeni posamezni člani takoj ustrelili oziroma po kratki sodbi obesili. Nasproti krutim četam se bo postopalo po načelu: »Ujeti in dati pardón,« to je: ustreliti. Enaka kazen zadene tudi vse, ki dajo takim četam zavetja ali živil. Štrafuni so že stopili v akcijo.

VOLITVE V ISTRI.

Trst, 7. nov. Končni izid volitev v drugem, slovenskem volivnem okraju, je sledeči: Oddanih je bilo 1121 glasov; dobili so Valentič 676, Mandič 657, Šiškovich 374, Bartolich 260, Pečarič 75, Kostjal 10 glasov. Največ glasov sta dobila dioskura Bartolich in Šiškovich v Bartolichevi prestolnici, v Pomjanu, in sicer prvi 141, poslednji 138 glasov. To je torej tisti »znani, požrtvovalni« rodoljub Karlo Šiškovich, ki se očitno brati z odkritim odpadnikom Bartolichem!

ŠTRAJK ARETIRANCEV Z GLADOM.

Zagreb, 7. nov. Srbi nadaljujejo štrajk z gladom. Danes so dva najupornejša stavkarja, prof. Valerijana Pribečevića in popa Miliča s silo odvedli v bolnico, kjer jih bodo s silo hranili. Pop Milič ni že devet dni okusil niti jedi, niti pijače.

VOJNA SKLADIŠČA ZGORELA.

Korneuburg, 7. nov. Tu so zgorela velika skladišča železniškega in brzojavnega polka. Škode je 300.000 kron.

ODVZET POSTDEBIT SRBSKIM LISTOM.

Budimpešta, 7. nov. Košut je odvzel postdebit srbskim listom: »Odjek«, »Samouprava«, »Večernje Novosti«, »Zvono«, »Za Otadžbinu«, »Politika«, »Pravda« in »Trgovinski Glasnik«.

KRALJ EDVARD SIMPATIZUJE, SPREJETI PA NE MORE.

Belgrad, 7. nov. Kralj Edvard angleški je potom državnega podtajnika srbskemu vnaniemu ministru Milovanoviču v Londonu dal sporočiti, da mu je žal, da ga ne more sprejeti, da pa goji simpatije do srbskega naroda. 9. novembra nameravajo v Belgradu rojstni dan kralja Edvarda posebno svečano praznovati.

MEDNARODNI POLOŽAJ.

Pariz, 7. nov. Balkanske zadeve so izgubile precej na aktualnosti. Velevladstvom prizadeva casablanška kriza veliko hujše skrbi. Sicer je to afero smatirati zdaj za poravnano, vendar izkušeni diplomati prorokujejo bližnjo vojsko med Nemčijo in Anglijo, ker so se pokazala zelo huda nasprotstva.

Izvor vseh bolezní. Mnogobrojni so simptomi bolezní in oslabelosti, kojih pravi vzrok korenini največkrat v malokrvnosti. Splošna oslabelost, hitra utrujenost, potrtost, vrtoglavost, glavobol, bolečine v hrbtu, pomanjkanje teka in enake nerednosti izginejo, če se pretaka po naših žilah zdrava kri v zadostni množini.

Ferromanganin je po znanstvenih izjavah najuglednejših zdravnikov najboljše kri redilno in krepično sredstvo. Z uporabo Ferromanganina izginejo vsi zgoraj omenjeni pojavi popolnoma. Preparat je okusen in ga lahko prebavlja tudi najslabši želodec.

Prof. dr. L. pravi: »Vsakemu pripočam Ferromanganin, ker ta najzborneje krepi živce in tvori zdravo kri.

Cena steklenice 3 K 50 h. Pri nakupu naj še pazi na ime »Ferromanganin« ter varstveno znamko »dekličino glavo« in naj se vsi drugi enaki proizvodi zavrnejo. Dobi se v vseh lekarnah, gotovo v sledečih ljubljanskih lekarnah »Pri Mariji Pomagaj« na Resljevi cesti 1; »Pri angelju« na Dunajski cesti in »Pri zlatem jellenu« na Marijinem trgu; v večji množini »Schwanen-Apotheke«, Dunaj, I., Schottenring.

Krč

polajšujejo, odvajanje ureja, prebavo pospešujejo pri nas vsak čas Feller-jeve odvajalne Rarbarakroglice z »Elsa-kroglice« 6 kvat-
tlic franko 4 K. Naročite pri E. V. Fellerju v Stbici, Elsa trg 16. (Hrvatsko.) **Vlado.**

Gostilna s koncesijo KRAMAR

v Ljubljani, Dolenjska cesta št. 5.

Se odda v najem (zakup) s 1. februarjem 1909, ali pa tudi takoj.

Poizvedbe v odvetniški pisarni **dr. FRANA POČEK**,
Ljubljana, Stari trg št. 30. 2883 8-2

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

LJUBLJANA, Turjaški trg št. 7.

Največja zaloga pohištva za spalne in
jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji,
modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

2823 52-2

Babica ANA TRTNIK

roj. Kapele

ki je bila tekom dvanajst let v službi kot **šolska babica** pod vodstvom
gospoda prof. pl. **dr. Valente**, naznanja, da stanuje sedaj

na Poljanski cesti št. 9

in se priporoča vlec. rodbinam, zagotavljajoč vsikdar najskrbnejšo postrežbo.

Uleceenjenim damam

se najtopeleje priporoča v izvrševanje tudi
najelegantnejših toalet, po solidnih cenah

Olga Breskvar, Ljubljana, Hilšerjeve ulice 12.

2835 3-2

dina zaloga izvirnih ameriških čevljev.

Avstr.-ameriška zaloga čevljev v Ljubljani.

Poleg kavarne „pri Slonu“. Pazite natančno na firmo.

2825 26-2

Slikar MATEJ TRPIN Slikar

Ljubljana, Elizabetna cesta št. 3, v hiši gosp. Ivana Kregarja

se priporoča prečistiti duhovščini, slav. društvom in častit. občinstvu za izdelovanje raznih

umetno-slikarskih izdelkov.

Altarne, portretne in pokrajinske slike, križeva pota, božji grobi, slike
in načrte za društvene in cerkvene zastave, naprava

gledaliških odrov in dekoracij

za razne igrane predstave. Popravila in restavriranje starih oljnatih
slik itd. itd. Na razpolago so razni načrti in fotografije.

Cene primerne.

Solidno delo.

2629 12-9

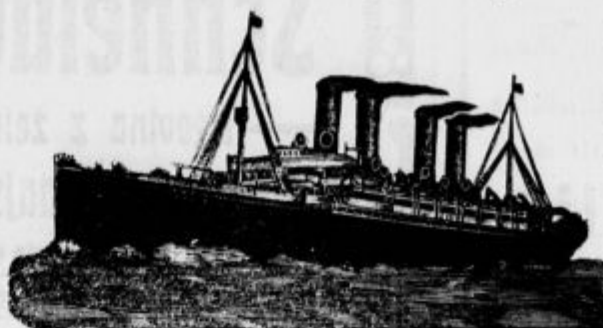
Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

iz

Bremena

New-York

s cesarskimi brzoparniki
Kaiser Wilhelm II.
Kronprinz Wilhelm,
Kaiser Wilhelm d.
Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

2-86 45

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnita točno in brezplačno. Postrežba poštena resna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko **Baltimore** in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Berite!

Pozor!

Razglas.

2787 3-3

Z novembrom t. l. se otvori **pripravljalni razred** za slovensko trgovsko šolo in **zadružna šola**. V pripravljalni razred se bodo vzprejemali učenci, ki so dovršili najmanj ljudsko šolo in stari 13 let, na zadružno šolo pa učenci, ki so dovršili ljudsko šolo in so stari 16 let.

Vpisovanje se vrši v II. nadstropju hiše na Kongresnem trgu št. 2.

dne 13. in 14. nov. 1908 od 9.—12. ure dop.

Učenci naj se takrat zglašé osebno v spremstvu svojih staršev ali njih namestnikov pri ravnateljstvu ter naj prinesó seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo.

Ravnateljstvo slovenske trgovske šole v Ljubljani,

dne 22. oktobra 1908

Kavarna in restavracija

ŠVICARIJA

se sl. občinstvu najtopeleje priporoča.

2838 2

Ustanovljena leta 1882.

Telefon št. 185

Pošne hranilnice račun št. 828.405.

Ustanovljena leta 1882.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadržnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1907 denarnega prometa . . . K 59,197.246-20
upravnega premuženja . . . K 12,888.795-43

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 . . . K 12,434.933-24.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije, na menice po 6%.

Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven

nedelj in praznikov.

201

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,
cilindre in čepice
v najnovejših faconih in v velikih izberah
priporočila 112 52-23
Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. telefonov.

Najboljše klavirje
:: prvovrstnih dunajskih tvornic in ::
harmonije

amer. sistema prodaja in izposoja najcenejše
edina narodna trdka

Alfonz Breznik, Gradšče št. 11
(blizu nunske cerkve)
Kot edini domačin, strokovnjak in učitelj „Glasbene
Matiče“, opozarjam vsakogar, naj se blagovoli pre-
pričati o blagovlastnosti in trpežnosti mojih instru-
mentov. — Delna odplačila. — Desetletno jamstvo.
Najceneje uglaševanje. 2079 52-2

Žaga Deghenghi
Ljubljana
„ kupuje „
:: smrekove in ::
hrastove hlode
franko drž. kolodvor
„ Ljubljana. „
Ponudbe naj se pošiljajo:
Parna žaga Deghenghi
2157 Ljubljana. 50

Najnovejše slovenske produkcije v oktobru.
Gramofoni
in plošče vseh sistemov in mark
Neprekosni glede glasu in re-
produkcije. — Prva specialna
uvozna hiša za gramofone.
27-0 26-1
Josip Moser, Dunaj IX. Kinderspitalgasse 10.
Največja zaloga plošč v vseh znamkah od K 3— višje.
Izbirni rodbinski aparati od K 30— višje. Pokaže se
zastonj, ne da bi se slišalo k nakupu. Zamena vseh plošč
najuglajnejša. Lastna popravilnica. — Pošilja se vsak
dan na deželo. Prospekti zastonj.

J. KORENČAN
Ljubljana

trgovina norimberškega in
galanterij. blaga na drobno
... in na debelo. ...

Velika
zaloga pletenin

kakor: nogovice, srajce, maje,
- spodnje hlače, otročje -
obleke itd. 2575 6

Ivan Terdan
pleskarstvo

Ljubljana, Vegovo ulico št. 8

se priporočila slavnemu p. n. ob-
činstvu v izvršitev vseh v ple-
skarske obrt spadajočih
del, kakor tudi slikarskih,
napisnih in dekoracijs-
kih del.

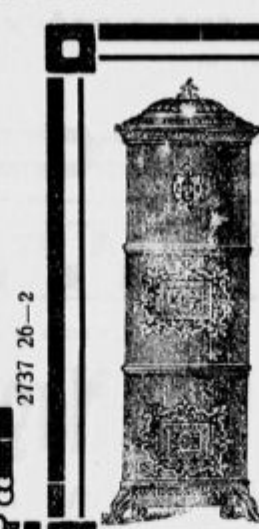
Posebno se še priporočila za
cenjena naročila za stavbene
in pohištvene pleskar-
stvo. 2467 56-24

Karol Kavšeka nasledn.
Schneider & Verovšek

— trgovina z železnino na drobno in na debelo —

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16

priporočata svojo bogato zalogo najnovejših trajno go-
rečih peči vsake vrste od priprostih do najfinejših,
predpečnike, posode za premog, mizne štedilnike in
železne dele k zidanim štedilnikom, nadalje kuhinjsko
posodo, okove za stave in pohištva, ter orodje
najboljše kakovosti. Znana največja zaloga poljedelskih
strojev samo prve vrste. Ceniki na zahtevo zastonj.

2737 26-2

Slovenska trdka čevljev, domačega in tovarniškega izdelka

MATEJ OBLAK

čevljarski mojster

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 6

se slavnemu občinstvu priporočila.

2741 6-3

Po meri naročena dela se najsolidneje izvršujejo v
lastni delavnici.

Veletrgovina železa

„MERKUR“

Peter Majdič, Celje

se priporočila cenjenim odjemalcem.

M. DRENIK, Kongresni trg

Največja zaloga ženskih ročnih del in pripadajočega materiala.

Vsakovrstno vezenje na roko in na stroj. — Predtiskarija itd.

!!! Velika zaloga telovadske obleke !!!

2399 6

Zajutrkovalna soba

Tvrška

:: Vinarna ::

T. MENCINGER

Sv. Petra cesta 37

Ljubljana

Resljeva cesta 3

priporočila razen svoje špecerijske trgovine tudi zalogo
vsakovrstnih vedno svežih delikates, kakor:

**šampanjca, konjaka, likerjev, naj-
finejšega Jamaika-ruma, čaja, dalje
vsakovrstnih najfinejših vin v ste-
klenicah kakor tudi mesa in konzerv vseh
vrst in znamk. — Najfinejše aixer olje.**

Prijazna vinarna je p. n. občinstvu na razpolago.

Vsak dan sveže dunajske klobasice.

2580 10-6

Otvoritev češke
budjeviške pivnice.

Vljudno naznanjam slav. občinstvu,
da sem otvorila restavracijo
češke budjeviške pivnice
v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 26
(prej „Golobček“).

Za izvrstno češko (ne nemško) budjeviško
pivo, najboljša dolnja in štajerska vina,
dobro meščansko kuhinjo bo vedno skrbjeno.
Abonenti se sprejemajo za opoldansko ali
pa tudi za celodnevno hrano.
Pivo v steklenicah pošilja se pri naročitvi
25 steklenic brez lačno na dom.

Z odličnim spoštovanjem 2869 3-2

Marija Kavčič
prej p. a. čilna natakara v „Švicariji“ in natakara
v „Unioni“.

2050 20 13

FR. ŠEVČIK, puškar
v Ljubljani, Židovske ulice 7.

Priporočila svojo veliko zalogo najboljših
pušk in samokresov najnovejšega
zistema. Kakor tudi municijo in vse druge
lovske priprave po najnižih cenah.

Popravila se izvršujejo točno.

Cenovniki na zahtevanje zastonj in poštne prosto.

VINO

izvrstno, iz vinskih gor, slavnih izza časa
Rimljanov, ležečih na morski obali Ižola-
Pirano, je naprodaj v kletih poštenih slo-
venskih kmetov. Posreduje in za pristnost
jamči: »Kmečka gospodarska za-
druga v Medoši (Korte)« pošta
Pirano — železniš. postaja Por-
torose (Istra). Cena belemu (rume-
nemu) vinu od 28—32 K hekto. Cena čr-
nemu (istrsko refoško) po 22 K hekto po-
stavljeno na postaje. 1647 17

Zaloga pohištva

v ljubljanskem kolizeju na
Marija Terezije cesti št. 11

Puc & Komp.

priporočila kompletno opravo za spalne
in jedilne sobe, železno pohištvo,
tapetniške izdelke in blago.

Zagrinjala in posteljne preproge
vsled opustitve po znižanih cenah.

Lastno mizarstvo in tapetniške dela nice.

:: Specijaliteta: Patent. spalni divan. ::

9931

Tri krojaške pomočnike

sprejme takoj Leopold Škof, kraj. mojster
na Javorniku št. 59. Gorenjsko 2781 3-3

Kje se dobe najboljši poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gopoljaj,
slamoreznice, čistilnice, preše
za sadje i. t. d. 1739 7

Edino le pri:

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta
št. 1., Valvazorjev trg št. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz
najboljših tovarn sveta, najbolj sestavljeni,
ker se istih proda na tisoče in tisoče ko-
madov in se ravno radi tega, ker se jih iz-
deluje v velikih množinah, dobivajo po
nižjih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obračajte se na
mojo trdiko pri nakupu stavbenih po-
trebščin, portland-cementa, traverz, že-
lezniških in in druge različne železnice
in raznega orodja, nagrobnih križev, tehtnic.

= Fotografski umetni zavod =

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini

Obvestilo.

Ker se moja slovenska trgovina „pri sv. Cirilu in Metodu“ vedno **zamenjuje** s trgovino „pri Škofu“ na Sadnem trgu, „pri Miklavžu“ v Medenih ulicah in „R. Miklaucu“ v Stritarjevih ulicah, katerih vseh lastnik je **Franz Drogenik**, sem prisiljen cenjene slovenske kupovalce na to opozoriti; ter se obenem cenjenim slovenskim kupovalcem priporočam v nakup vsega blaga za moške in ženske obleke, zagotavljajoč vedno dobro postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem 2891 (2-2)

slovenska trdka

„pri sv. Cirilu in Metodu“, Ljubljana, Lingarjeve ulice 1.

„CROATIA“

je edina hrvaška zavarovalnica osnovana od občine „svobodnega in kr. glavnega mesta Zagreba.“

„CROATIA“, osnovana na temelju vzajemnosti, sprejema v zavarovanje proti požaru in vpeklitvi po blisku nepremičnine vsake vrste (hiše, gospodarska poslopja, tvornice, mline itd.) ter premičnine (kakor hišno orodje, gospodarsko orodje, opremo, stroje, blago, žito, blago v trgovinah itd.) po jako ugodnih pogojih in nizkih cenah. — Vsa pojasnila daje: 1395 32-14

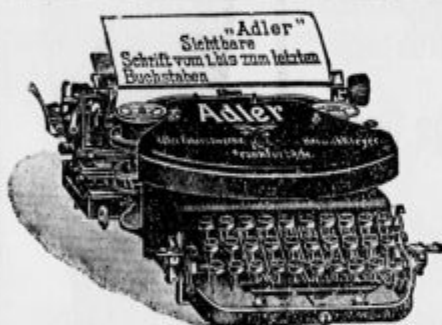
Glavni zastop „Croatie“ v Ljubljani, Gosposke ulice 4.
(Za vsa večja mesta na deželi se iščejo zastopniki.)

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

: **Adlerjevi :**
pisalni stroji.

Ceniki zastoj in franko.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 10, II. stop., II. nadst. (Medijatova hiša).

se priporočajo pošt. dobavitelji in

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

izdeluje cele ornate kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burne, stole in vse na službo potrebne stvari, priproste in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilenem in satenskem vose. — Izdeluje tudi bandere in baldahine ter izvršuje vsakovrstne cerkvene perile in pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, česa po možnosti ni, zagotavlja trpežne, vestno dele in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi zadovoljne prevzame.

H. SUTTNER urar in trgovec z zlatnino in srebrnino

Ljubljana . . . Mestni trg nasproti rotovža . . . Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo vseh prvih in najboljših vrst pravih švicarskih zlatih in srebrnih žepnih ur, najbolj slovečih znamk, kakor: Schaffhausen, Glasshütte, Omega, Bilodes, Urania, Roskopf itd., zlatih in srebrnih verižic, obeskov, okrasov, zaponk, uhanov in prstanov, z navadnimi in briljantnimi kamni, pravega srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov ter drugih predmetov iz kina srebra. Vedno največja izbira v najnovejših salonskih urah ter specialiteto v stenskih urah s kukavico, budilk i. dr.

Zahtevajte moj veliki cenik, ki ga tudi po pošti pošljem zaštonj in pošt. prosto.

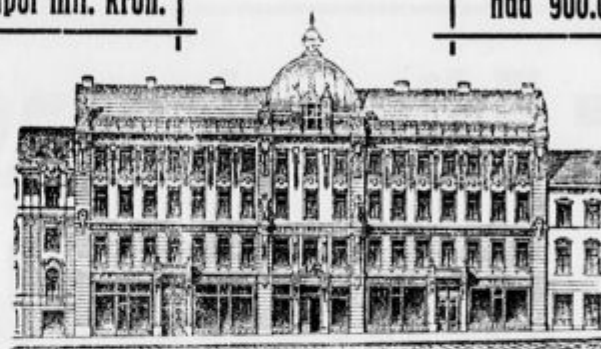
Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

256824-5

Najbolj varno naložen denar!

Stanje hranil. vlog:
nad 27 in pol mil. kron.

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev. 2425 16

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti, in potem c. kr. poštne hranilnice. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se prekinilo njih obrestovanje.

Najkrajša in najcenejša vožnja Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New York

je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New Yorkom, so značilnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice, po novem urejene v kajite sa 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

FRANC DOLENC
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odalej šte. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“. 820 46-44

Prvi Kinematograf Pathé.

Prej „EDISON“. DUNAJSKA CESTA. Nasproti kavarni „Europa“. Vsako soboto in sredo nov program!

Predstave ob delavnikih: ob 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Predstave ob nedeljah in praznikih: ob 10. in 11. uri dopold. in ob 3., 4., 5., 6., 7., 8. in 9. uri popoldne.

Cene prostorov: I. prostor 60 v., II. prostor 40 v., I. prostor otroci 40 v., II. prostor otroci in vojaki do narednika 20 v.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure predstave po znižani ceni. I. prostor 20 v., II. 10 v.

Slike se dobivajo samo iz prve svet. pariške tvor. Pathe Frères. Ravateljstvo kinematografa „Pathé“.

Cenjenim odjemalcem na deželi

:: se priporoča ::

slovenska špecerijska trgovina

:: na debelo in drobno ::

M. SPREITZER, Ljubljana

Stari trg (pri Plavcu).

2748 9

Karol Pollak

tovarnar, Ljubljana

priporoča svoje izvrstne

transmisijske (gonilne) jermene

posebnega stroja (Gerbung), dalje

jermenčke za zavezavanje in

drugo enakovrstno jermenje.

2734 7-7

= Edina slovenska banka na Kranjskem. = „Ljubljanska kreditna banka“

Ljubljana Stritarjeve ulice šte. 2 Ljubljana

Delniška glavnica 3,000 000 K. == Rezervni zaklad 250.000 K.

Promet v letu 1907: 615 milijonov K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge pa do dne dviga po

= 4 1/2 % =

Otvorja tekoči račun, daje posojila na menice, vrednostne papirje, kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, srečalnih promes in valut (amerikanske dolarje). Izvršuje nakazila v Ameriko pod najugodnejšimi pogoji. Dovoljuje stavne kredite itd.

2822 31

Pojasnila daje ustmeno ali pismeno.

3-2

Podružnice: Spljet, Celovec, Trst.

Priporoča se slavnemu občinstvu pri nakupovanju **jesenskega in zimskega blaga za obleke** in drugih potrebščin

slovenska trgovina

PRI ČEŠNIKU

slovenska trgovina

Stritarjeve ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

Cene najnižje. Strogo poštena postrežba. Cene najnižje.

Izvolite poslati po vzorce!

**Barhenta
flanele - -
modnega blaga**platna, damasta, kanafasa itd., novih,
katere pošilja franko slavno znana izvoz. trdka**V. J. Havliček in brat, Podčbrady**
(kralj. Češko). 2114 111 zavoj 40 metrov raznih ostankov perilnega
blaga, letnega in zimskega, pošiljam za 18 K
franko po povzetju.**PREPRIČAJTE SE**da dobite najcenejše in najboljše
blago samo pri trdki

2013 1

František Mejdr
Ustje n. Or. (Hutvald 10. (Češko.)
barhenti,
damaski,
gradli, kana-
asi, kretoni, cefiri
itd., vse po najnižjih
cenah lastne tovarne,
in zahtevajte povsod**NOVO PLATNO**z narodnim kolkom. 20
Kos 23 m za K 16 franko.**Sode**dobre, stare in nove, velike in majhne
ima na prodaj 2925 3-1**I. Buggenig,**

sodar, Ljubljana. Cesta na Rudolfovo železnico.

**Češka budje-
viška pivnica**

Sv. Petra cesta šte. 26.

Danes v soboto in jutri v
nedeljo velika pojedina
krvavih in jetrnih klobas
:: ter pečenih klobasic. ::Na obilni obisk se pri-
poroča z velespoštovanjem**Marija Kavčič :**

2922 gostinčarka. 1-1

Sprejemajo se tudi abonenti na hrano.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Izdeluje in priporoča

Vydrovo žitno kavo po pošti v 5 kg zavrtkih	K 4-50
Vydrovo otroško moko 1 kg za	" 2-40
Vydrove juhe konzerve (grahovo, gobovo, lečno, rižovo in rezančno) 1/4 kg (20-25 porcij)	" 1-50
Vydrov juhi priradek 1/4 kg steklenica	" 3-—
Vydrov malinovi grog 1 steklenica	" 2-—
Vydrove oblato (maslenice, svetovnozn.) škatlja 25 kosov	" 2-—
Vydrove oblato "Dessert delicat" z medenim kremom, 50 kosov	" 3-—
Vydrove oblato "Delicatesse" sadnega okusa in s čokolado, 20 kosov	" 2-50
Vydrov "Buchtin" dišava za pecivo, 1/4 kg ste- klenica (zadostuje ravno za 25 kg moke)	" 1-—
Vydrove šumače bonbone "Ambo" in tudi s "sidrom" v štanjolu 50 kosov	" 2-—
Vydrovo gorčico (ženof) po francoskem in in kremškem načinu 1/4 kg	" 0-80
"Domači prijatelj" lastni tovarniški časopis. V. letnik. Zahtevajte na ogled. 2505 5-1	"

A. Hermann veležganjarna za**SLIVOVKO**

in tropionvec v Varaždinu, Hrvatsko

priporoča svoje specialitete v dvojno žgani naravni slivovki, tropinovcu in
drožniku po prav nizkih cenah. Večje množine slivovke se lahko v žganjarni pod lastnim
nadzorstvom žejejo in prevzamejo.Radi posebne ponudbe blagovoli naj se obrniti ali na žganjarno v Varaž-
dinu ali pa na

glavnega zastopnika za Kranjsko

2391 2

Josipa Zidarja v Ljubljani.**Vsa parketna dela**

prevzema in izvršuje ter daje zato potrebni material

JOSIP PUH

v Ljubljani, Gradaške ul. 20

Cene nizke! Delo solidno!

2897 3-2

Slivovko6 let staro razpošilja franko 2 litra za
5 kron; vinsko žganje 2 litra za K 5-60;
12 let stari konjak za K 8-—. Grašičinsko
oskrbnitvo grad Golič pošta Konjice
Štajersko. 2853 10-2**Naznanilo!**Podpisani si usojam p. n.
občinstvu vljudno nazna-
niti, da sem prevzel —**pekovsko obrt**

gospoda Zazaka na Rimski cesti šte. 1.

Izkušnje, katere sem si po dolgotrajnem delovanju v tej stroki

pridobil, bodo vsi odjemalci v kratkem vedeli ceniti. Pripo-

ročam rženi kruh. Doma pripravljeni kruh se bo pekel pri meni

vsak delavnik zjutraj ob 7. uri. V obila

naročila se priporoča velespoštovanjem

2918

1-1

Metod Kačič

ZELO TRPEŽNO POKROVNO SREDSTVO NA VREMENSKI STRANI JE

Eternit

ŠKRIL.

ETERNIT-TOVARNA LJUDVITA HATSCHKE LINZ VOCKLABRUCK DUNAJ BUDIMPEŠTA NYERGES-UJFALU

Glavno zastopstvo za južne dežele:

V. JANACH IN DRUG, TRST.Vprašanja na založnika **Teodorja Korna**, krova in kleparskega
mojstra v Ljubljani, kjer se izdelujejo streljane, kleparskim
krovaška dela iz različnega blaga. 13-9 24-12**Izdelane postelje**iz rdečega postelnega inleta. Frav dobro
napolnjene. Perica ali blazina 180 cm dolga,
116 cm široka K 10-—, 12-— in 18-—;
2 metra dolga, 140 cm široka K 14-—, 16-—,
K 18-—, 21-—. Zglavnik 80 cm dolg, 68 cm
širok K 3-—, 3-50 in 4-—, 40 cm dolg, 70 cm širok K 4-50 in 5-60.
Izdelujem tudi po kakršnikoli drugi meri. Tridečni modroci iz
zime za eno posteljo K 21-—, boljši K 33-—. Pošilja se poštne
prosto po povzetju od K 10-— naprej. — Zamenja ali nazaj se
vzame proti povrnitvi poštne stroške. 2909**BENEDIKT SACHSEL, Lobes 910 pri Plznu, Češko.****Važno za p. n. čevljarje
krojače in modistinje!**Trakove (štruple), vložke (bordure)
iz močne preje ali svile, obešalke,
pasove, vinjete in grbe za klobuke

vse z vvezeno trdtko

izgotavlja najceneje

češki veliki zavod

Sobeslavskaja umet. ročna in me-
hanična tkalnica za trakove lu vinjete

Ant. Kopidlansky

Praga-Smichov 332.

Vzorci zastoj in franko. — Delavni

2919 zastopniki se sprejmo. 3-1

POZOR! 50.000 parov čevljev.

4 pare čevljev za 7 kron.

Ker je več velikih tovarn ustavilo plačila,
mi je naročeno prodati veliko zalogo čevljev
globoko pod tovarniško ceno. Prodajam vsa-
komur 2 para čevljev za gospode in 2 para
damskih na trak iz rujavega ali črnega usnja,
galoš. z močn. podplati, močno okovani, zelo
elegantni, najnov. fazona. Vsi 4 pari le 7 K.
Velikost v številkah. Pošilja po povzetju. Zamenja
2911 dovoljena, tudi denar nazaj. 1-1**L. Zweig, izvozna trdka. Krakov št. 115.****Praktična novost!**Scepilnim strojem, Heleria,
zamorete drva hitro, brez ne-
varnosti in ropota cepiti v
poljubno majhne kose. Dobi
se v vseh boljših trgovinah
za hišno in kuhinjsko orodje
za ceno K 12-—.
Kjer se ne dobi, na-
ročite naravnost pri
izdelovalcu.Ludovik Heller, Inženier
Dunaj X., Laxenburger-
strasse 33.

2840 13-2

Dobra

prodajalkaza mešano stroko posebno za manu-
fakturno se sprejme v trgovino na deželi,
kjer so stalne cene.Ponudbe s prepisi spričeval in navedbo
referenc poslati je na upravništvo „Slovenca“
pod šifro „December“. 28-7 4-4

Krasne
BLUZE
najbolja izbira v svetu in v drugem modernem
:: :: :: blaga tudi po meri. :: :: ::
Veskovrstna
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE
po najnižjih cenah.
M. KRISTOFIČ poroč. BUČAR
Ljubljana, Stari trg šte. 28.

Ure! Milko Krapeš Gramo-
foni!
urar, Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.
Priporočam svojo zalogo zlatih, sreb. tula
nikel. žepnih in različnih stenskih ur,
vsake vrste budilk, zlate verižice, pre-
stane, uhane, bisere z dragulji. Sre-
brno in iz kineškega srebra orodje.
Gramofone in najnovejše slovenske plo-
šče od K 3 naprej. Vsi tu
navedeni predmeti se točno in po nizki ceni
popravljajo. 2393 8
Staro zlato in
srebro kakor tudi
drago kamenje
kupujem ali vza-
mem v zameno.
Ceniki na zahte-
vo poštne
prosto.

TRŽNE CENE.
Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 7. novembra.

Pšenica za april	12:69
Pšenica za oktober 1. 1909.	10:97
Rž za april 1. 1909	10:51
Oves za april	8:56
Koruza za maj 1. 1909.	7:47

Efektiv: 10 dražje.

Meteorologično poročilo.
Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah v mm
6	9. zveč.	738.7	3.5	sl. svzh	oblačno	
7	7. zjutr.	38.3	-0.6	sl. vzhod	pol. obl.	0.0
	2. pop	35.9	3.9	sl. jvzh.	jasno	

Srednja včerajšnja temp. 3.8°, norm. 5-9°.

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pijača.
O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik
Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani.

1646 40—12

Oslovski kašelj
jenja z uživanjem Scottove emulzije.
Zdravniki, babice in stariši pripozna-
vajo to s tisoči potrdili.

Scottova emulzija

pomaga z intenzivno močjo,
ki izvira iz najboljših se-
stavlin in iz originalnega
Scottovega ravnanja. Splo-
šno zdravje se zboljša že po
porabi prve steklenice Scot-
tove emulzije.

Cena originalne steklenice
: 2 K 50 vin. :
: Dobi se v vseh lekarnah. :

ETERNA
Cevke in ustniki.
Višek popolnosti v izdelovanju pip

Prednosti: Snažnost, trpežnost, nizka
870 cena, užitek pri kajenju! 20

Zdravniško priporočljivo.
Dobe se povsod.

Zahvala.

Ob britki izgubi naše predrage
matere, sestre in tete, gospe

Ivane Vocilka

izrekamo vsem sorodnikom, prečastiti
duhovščini sv. Petra, prijateljem in znan-
cem in vsem, ki so jo spremili k zadjemu
počitku, našo najiskrenejšo zahvalo.
Ljubljana, 7. novembra 1908.

2937 Zahljučni rodbini
1—1 **Slapničar-Naufock.**

Zahvala.

Častitemu gospodu **dr. Gallatia** izrekamo našo
najlepšo zahvalo za ves njegov trud in požrtvoval-
nost ob dobi hudi bolezni naše drage sestre gospe
Ivane Vo cilka. Enako tudi gospodu **dr. Buhu**,
ki je storil vse za olajšanje v trpljenju njenih zadnjih dni.

Z odličnim spoštovanjem
Rodbina Slapničar.

2936 1—1

Emil Dobrič Ljubljana. Prešernov. ul. 9
(poleg c. kr. glavne pošte.)

Bazar k „ljubljskemu gradu“.

Priporoča svojo bogato založeno trgovino z galanterijskim
blagom, igračkami, parfumerijami, predmeti za spomin, darila in
srečolov; velika izbira najmodernejših soh, vaz, slik in drugih
predmetov za ozaljšanje domov, najnovejših albumov, okvirjev
za slike, ročnih, šolskih in potrebovalnih torbic, denarnic, pri-
ročnih ogledal, nožarskih predmetov itd. itd. 2920 3—1

Vedno novosti v razglednicah na drobno in na debelo.

Moje cene vzbujajo pozornost

**Slovensko kat. akad. dru-
štvo** javlja žalostno vest, da je njen
vzorni član, gospod

Josip Peklaj
stud. phil.

dne 3. novembra po kratki toda mučni
bolezni preminil s sv. zakramenti za
umirajoče, mirno preminil v Gospodu.
Pogreb dragega pokojnika se vrši
5. nov. iz hiše žalosti v Polhovem
gradu na domače pokopališče.
Preminulega priporočamo vsem to-
varišem v blag spomin.
Dunaj, 5. novembra 1908.

Ivana Mali
roj. Žvan

po dolgi in mučni bolezni, previdena
s sv. zakramenti za umirajoče, mirno
v Gospodu zaspala v starosti 35 let.
Pogreb nepozabne rajnice bo jutri,
v nedeljo dne 8. novembra popoldne
ob 4. uri iz hiše žalosti, Strelške
ulice št. 4.
V Ljubljani, dne 7. novembra 1908.
Žalujoči soprog in hčerke.

Služba organista in cerkvenika
je izpraznjena, prednost ima samec in rokodelc.
Kje? pove uprava „Slovenca“. — Plačilo po do-
govoru. 2935 3—1

Takoj se odda v najem 2877 3—1

prodajalna
z vso opravo v Štepanji vasi št. 50.

Štev. 35036

Razglasilo.

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane je v svoji javni seji dne 19.
majnika 1808 sklenil proslaviti 2. december t. l. kot dan **vladarske 60letnice**
Nj. veličanstva cesarja Franca Jožefa I., v občini po naslednjem sporedu:
1. Splošno izobešanje zastav; 2. Ob 7. zjutraj naznani 21 strelav z Grada, da je napočil
jubilejski dan; 3. Ob isti uri je budnica „Društvene godbe“ po mestu; 4. Opoludne
sproži se zopet 21 topnih strelav z Grada; ob istem času ima občinski svet slavnostno
sejo; 5. Zvečer (začetek ob 7.) splošna razsvetljava in mirozov „Društvene godbe“.
To se daje ljubljanskem prebivalstvu na znanje.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 3. novembra 1908.

Župan:
Ivan Hribar:

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem zopet 2931 1

otvoril staroznano gostilno
v lastni hiši na Sv. Petra oesti šte. 85.

Na razpolago bodem imel izvrstna vina ter mrzla in gorka jedila.
Priporočam se vsem znanec in prijatelj za mnogobrojni obisk.

Ivan Počivalnik.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER

alkalična kislina

ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim
vpehom rabi pri boleznih:

motenem prebavljenju,
elodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slati
do jedi, zgagi td., ter

katarih v sapilih,
zaslizenju, kašlju in hripavosti.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
Želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijah in prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastnerju in Peter Lassniku-
Ljubljana. 114 52—43

Vinko Majdič
valjični mlin v Kranju,
Kranjsko.

Največja proizvodnja priznana najboljih
pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki iz-
virajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in
dado kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar
je zlasti za gospode pekavske mojstre ne-
precenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge:
V Ljubljani, Podgradu, Trnovem, Trstu,
Gorici, Celovcu, Beljaku, Bolcanu, Ino-
mostu, Tridentu, Zadru, Spiljetu, Erceg-
novem, Kotoru, Sarajevu.

2916 Brzojavi: Valjični mlin, Kranj. 1—1

Ceno posteljno perje.

1 kg sivlega skubljenega perja K 2, polbelega K 2:0,
belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8,
sivega puha K 6, belega K 10, pravega puha K 12, od
5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato na-
polnjene, iz
zelo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega
ali rumenega nanking-blaža, 1 pernica velikost 170x116
cm z 2 blazinama, velikost 80x56, napolnjena z jako
lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom
K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; blazine K 3,
K 3:0, K 4. Proti povzetju razpoložljiva poštnine prosto
pri naročilu od 10 K nadalje.

Maks Berger v Džšenici št. 222.
Češki les. 2599 52—4
Za neugajajoče denar nazaj. Ceniki zastoj in poš. pr

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane je v svoji javni seji dne 19.
majnika 1808 sklenil proslaviti 2. december t. l. kot dan **vladarske 60letnice**
Nj. veličanstva cesarja Franca Jožefa I., v občini po naslednjem sporedu:
1. Splošno izobešanje zastav; 2. Ob 7. zjutraj naznani 21 strelav z Grada, da je napočil
jubilejski dan; 3. Ob isti uri je budnica „Društvene godbe“ po mestu; 4. Opoludne
sproži se zopet 21 topnih strelav z Grada; ob istem času ima občinski svet slavnostno
sejo; 5. Zvečer (začetek ob 7.) splošna razsvetljava in mirozov „Društvene godbe“.
To se daje ljubljanskem prebivalstvu na znanje.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 3. novembra 1908.

Župan:
Ivan Hribar:

Ustanovljeno 1862. Telefon šte. 584

RUDOLF GEBURTH
c. kr. dvor. majst. inšt.

DUNAJ (WIEN), VII., KAISERSTRASSE 71
na vogalu Burggasse.

Največja zaloga **vsakovrstnih peči**
za vsako porabo od navadne do najfinejše in naj-
elegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali
bogato emažirane. **Peči za trajno kurjavo za**
premog. Okrogle peči za regulirati od
15 K višje. Zaloga **gnjišč, šte-**
dilnikov in strojnih ognjišč.
Najboljše pl. nove peči, kamini
črni in emaž. **Železne peči s peč-**
nicami za dve ali tri sobe.

Patent-vložki
za glinaste peči.
Sušilnice.
Krušne peči.
1934 20

Zahtevajte brezplačno dopisil'atev molega flueš
osnika z nad 1000 slikami. —
jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vrzame
nazaj za popolni znesek.
Slika 4, nav. velikosti.

St. 365
srebrna dam-
skaremont gl 8-50

St. 322
srebrna moška
remont. 8-50

St. 337
srebrna s sidro
15 kamnov 6-
dvojni plašč 6-50

St. 341, srebrna s sidro
dvojni plašč 15 kam-
nov, posebno
močna 7-9-50

Anton Kliffmann,
največja tovarniška zaloga ur, slatinice in srebrnice.
Izvoz v vse dežele. **Maribor L.5., Otajerske.**

Tvornica parketov
Kastelic & Kovačič
v Ljubljani

priporoča svoje občeznane parkete,
ki se glede kakovosti izvrstne trpežnosti
in fine izvršitve lahko kosajo z vsemi
drugimi izdelki te vrste. Vsa v to stroko
spadajoča dela se izvršujejo solidno in
po konkurenčnih cenah. — Prevezamejo
se vsa parketna dela pri novih stavbah,
kakor tudi vsa enaka manjša naročila.
!! Strogo stvarno in strokovno! !!

15 letni, krepki mladenič želi vstopiti kot
učenc
h kakemu **ključarju v Ljubljani.**
Pojasnila daje **Jakob Žebre,** šolski vodja v
Starem trgu pri Ložu. 2878 3—3

Lepa zračna 661 34
stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami
od 8 kron mesečno naprej, se takoj
ali za pozneje oddajo v novozgra-
jenih hišah na **Predovičevem**
selu poleg Ljubljane. — Več se
izve pri **E. Predoviču, Am-**
brožev trg 7, v Ljubljani.

V južno - nemški predilnici
lep dobro katoliški kraj, dobi dela

več rodbin

moških in ženskih. Nahajajo se lepa stano-
vanja z električno razsvetljavo, vodovodom
in vrtom. Stroški za selitev se pošiljajo naprej.
Pismene prijave pod šifro **S. K. 52-30**
na **Rudolf Mosse, Augsburg, Ba-**
varsko. 2906 3—1

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznano kot izvrstno bol blažujoče in
odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v.;
K 1:40 in K 2:— se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega do-
mačnega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice
v škatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se
je gotovo prejel originalni izdelek.

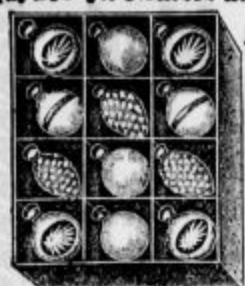
Richterjeva lekarna
pri „zlatem levu“ v Pragi
Elizabethgasse šte. 8 nova.
Dnevno razpoliljanje. 3337 42—1

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljatve na dom sprejema restavrater „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Najnoviji stekleni nakit za božič. drevesce

12 kos. sort. pisanih in srebr. steklen. krogič in sadežev skrbno zavilnih v kartonu, po velikosti in izvršitvi K—40, —50, —60, —70, —80, —90, —100, —110, —120, —130, —140, —150, —160, —170, —180, —190, —200, —210, —220, —230, —240, —250, —260, —270, —280, —290, —300, —310, —320, —330, —340, —350, —360, —370, —380, —390, —400, —410, —420, —430, —440, —450, —460, —470, —480, —490, —500, —510, —520, —530, —540, —550, —560, —570, —580, —590, —600, —610, —620, —630, —640, —650, —660, —670, —680, —690, —700, —710, —720, —730, —740, —750, —760, —770, —780, —790, —800, —810, —820, —830, —840, —850, —860, —870, —880, —890, —900, —910, —920, —930, —940, —950, —960, —970, —980, —990, —1000.

za orehe 100 kosov K—20. Svečice 24 kosov v kartonu K—50, —60; večje 15 kosov v kartonu K—58, —75, dražji za sveče, tucat K—50. — Razpošilja proti naprej vpostanim denarjem, naročila čez 3 kroni po povzetju C. in kr. dvorni založnik **Hanns Konrad** razpošiljalnica v Mostu 1879. 7—1
Ilustriran glavni katalog na zaht. vsakomur zastoj in franko.

Okoli 100.000 kom. v rabi, 5 letno jamstvo, 8 dni na poiskus.

Vsaka
britev
v etui

HANNS KONRAD, c. in kr. dvorni založnik, Most (Brüx) št. 1142 Češko.

Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

Britev št. 31, najfinejša so-
linš. srebrno-jeklo, 1/2 votlo
brušena, z okraš. držalom, kot
kaže slika v okrašeni šatuli
K 2-50. Št. 32 ista, toda 1/2
votla, K 3-—, št. 33. Ista,
toda 1/2 votla, K 3-80. Št.
3700. S črnim, gladkim drža-
jem 1/2 votla, K 1-50. Brivska priprava v polirani
leseni omarici z zrcalom se zapre in vsebuje: britev, jermen,
čopič posodico in milo, K 5-—, 6-—, z varnostnim glav-
nikom 60 v več. Nikak riziko! Ako ne ugaja, denar
nazaj! Pošilja po povzetju svetovno-znana trdka

Prispela je zopet v velikem številu

sveža najfinejša konfekcija za dame

v najmodernejši fazoni in kroju, katero

priporočam cenjenim damam na ogled,

Cene čudovito znižane!

Največja izbira konfekcije za gospode

in dečke:

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič Ljubljana

2820

Mestni trg št. 5.

6—6

Ceniki zastoj in poštne prosto. 211

Največja zaloga zlatih in srebrnih
ur, verižic, uhanov, prstanov bri-
ljantnih in diamantnih.

Dobiva se blago samo prve vrste,
slabega in nič vrednega blaga nimam
2643 24—7 v zalogi.

Za obilna naročila se
priporoča

Fr. Čuden
urar in trgovec v
Ljubljani.

Dobe se tudi ure od
5 kron naprej.

Moja trgovina obstoji že nad 30 let in je obče
znana na najboljšem glasu.

Puške!

Lancaster od K 26—, Flobert-puške od
K 8-50, pištole od K 2-50, samokresi od K 5—,
:: Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko. ::

F. DUŠEK v Opočno šte. 77
1631 Češko, 18

!! Prvo slovensko !!

c. kr. oblastveno potrjeno 18 81

učilišče za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

● Dobl se tudi kraj po životni meri. ●

Mlekarska zveza Ljubljana

2830 Dunajska cesta št. 32 4

: priporoča povodom bližnjih praznikov :

kuhano maslo iz čajnega surovega masla,
surovo maslo, sir domačega izdelka. —

Pošilja se maslo najmanj po 5 kg, sir pa
le v celih hlebih po 10 do 30 kg težkih.

Cena najnižja! Kakovost najboljša!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje.

Denarni promet 1. 1907
čez 64 milijonov kron.

Lastna glavni ra K 354.645.15.

Stanje vlog 30. jun. 1908
čez 14 milijonov kron.

Sedaj: Miklošičeva cesta št. 8, pritličje

v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo
prej na Kongresnem trgu št. 2, I.

LJUDSKA POSOJILNICA

sprejema hranilne vloge vsak delav-
nik od 8. ure zjutraj do 1. popoldan
ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsacih vloženih
100 kron čistih 4 krone 50 h, na leto.

Stanje vlog dne 30. junija 1908: K 14,225.902'59. — Denarni promet v letu 1907: K 64,812.603'92.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nala-
ganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. junija 1908.

2633 13

Dr. Ivan Šušteršič,
predsednik.

Josip Šiška, stolni kanonik
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Fran Povše,** vodja, graščak, deželni odbornik, državni in deželni poslanec
itd. — **Anton Kobi,** posestnik in trgovec, Breg p. B. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** stolni dekan v Ljubljani.
— **Ivan Kregar,** svetnik trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. —
Ivan Pollak ml., tovarnar. — **Karol Pollak,** tovarnar in posestnik v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku.

VODOVODI

kanalizacije, kopališča

2908 52-1

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
zastonj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt

Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavi: Lachnik, Ljubljana

Dva gospoda

se sprejmeta na stanovanje z za-
jutrkom pri g. J. Zalazniku na Starem
trgu v Ljubljani. 2929 1-1

Lepa prilika!

Dobra idola trgovina z galanterijskim
blagom, igračkami in raznovrstnimi potrebšči-
nami se **takoj proda**. Pisma naj se blago-
volijo odposiljati na upravnštvo Katoliška
tiskarne pod „Prihodnost“. 2921 2-1

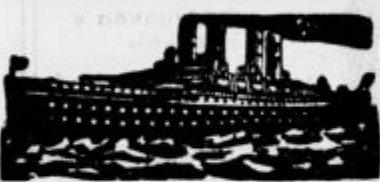
Prodaja se

dvonadstropna hiša

iz proste roke v prijetnem mestu na
Gorenjskem tik župne cerkve. Zraven
so 3 orali gozda, 2 orala travnika in
nekaj vrta poleg hiše. V hiši je bila že
2930 trgovina. Vse je v dobrem stanu. — 3-1
Naslov pove iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“.

Hiša v Ljubljani

se **proda**. Tista je enonadstropna z več
stanovanji in ograjenim vrtom. Več pove
M. V. posestnica, **Privoz št. 17.**, ali
Prule št. 4. 2882 3-1

V Ameriko
in Kanado
najzložnejša,
najcenejša in
najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**

644 37. **Bližnji odhodi:**
iz **Trsta, domačega pristanišča**: Panerija
27. okt. 1908. Karpatija 10. nov. 1908. Uttonia 17.
novembra 1908.

iz **Liverpoola**: Lusitania največji najlepši parnik
24. oktobra.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odiasok**, Ljub-
ljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Gospodarsko društvo

v **Bermu p. Pazin, Istra**
posreduje brezplačno pri pro-
daji vina svojih udov. Cena je nizka
Vino je bele, rdeče in črne boje; kakovos
izborna. 2818 10-4

Več 2113 12

slamorenznic in mlinov za sadje

z 2 kamenitima valjema se radi
pomanjkanja prostora prav ceno **proda**.
A. SUSNIK, trgovina, Zaloška cesta 21

Štev. 509/pr.

Razpis.

Pri **kranjskem deželnem knjigovodstvu** je izpraznjena služba
računskega svetnika

s prejemki III. plačilnega razreda.

Eventualno bo popolniti tudi eno mesto **računskega revidenta** ter po eno
mesto **računskega ofioijala** I. in II. vrste s prejemki IV., oziroma V. in VI. pla-
čilnega razreda.

S potrebnimi izpričevali opremljene prošnje za te službe je vložiti do

30. novembra 1908

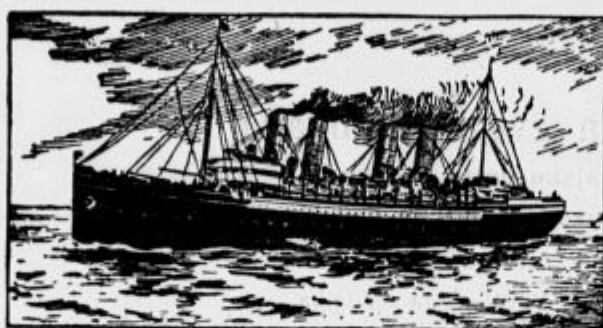
pri podpisnem deželnem odboru.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, 5. novembra 1908.

2907 3-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

Ameriko

v Ljubljani Kolodvorske ulice št. 41

2900 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Štev. 35014.

Razpis.

2923 (1)

Občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane je v svoji javni seji dne 19. maja
1908 povodom praznovanja 60letnice vladanja Nj. veličanstva cesarja Franca Jožefa I.
sklenil ustanovitev

dvajset ustanov po 100 kron,

ki se imajo vsako leto na dan 2. decembra podeliti dvajsetim **brez lastne krivde**
obubožanim obrtnikom.

Prosilci, ki bi radi eno teh ustanov dobili ob letošnji podelitvi, vložiti imajo
svoje prošnje pri mestnem magistratu ljubljanskem **najkasneje do vštete dne**
20. novembra 1908. Na kasneje vložene prošnje se ne bo oziralo.

Prošnji je priklopiti rojstni in krstni list, ter opisati v njej na kratko svoje živ-
ljenje, svoje rodbinske in siceršne razmere, posebno pa navesti okoliščine, ki so pro-
silca spravile v revščino. Prilože se lahko morebitna pisana dokazila, ki potrjujejo v
prošnji navedene okoliščine.

Prošnje so v smislu tarifne točke 44 a) pristojbinskega zakona kolekta proste.

Mestni magistrat ljubljanski.

dne 1. novembra 1908.

Pozor!

Za **prevažanje vsakovrstnega blaga**, bodisi na
postaje železnic ali z njih, se gg. trgovcem, obrtnikom ter
slavnemu občinstvu sploh najtopleje priporoča domača tvrdka

Telefon
št. 262.

2526 12-12

Josip Škerlj

spediter, Ljubljana, Kongresni trg 16.

Telefon
št. 262.

Nizke cene!

SLIVOVKA

875 104-40

Odlikovano
v Parizu.

se dobi v sodih od 60 litrov
naprej po prav primerni ceni
v zanesljivi kakovosti v

veležganjarni in
rektifikarni sadja

M. Rosner & Co.,
Ljubljana,
Spod. Šiška, poleg Kosler-
jeve pivovarne.

tropinovec
kranjski brinjevec

Lepe, sveže brezvejno

bukove hlode

dolge 1-80 in 2-35 metr. kupuje
po najvišjih cenah franko kolo-
dvor kupca ali prodajalca **Fran**
Švigelj, tovarna stolov **Breg**,
p. **Borovnica**. 2888 1

Dobro izurjenega, spretnega strugarskega pomočnika

sprejme takoj v stalno službo **Fran Švi-
gelj**, tov. stolov **Breg**, p. **Borovnica**.
Plača po dogovoru. 2887 1

Službo prodajalke

išče v papirni ter trgovini z mešanim
blagom dobro izurjena gospodična.
Nastopi lahko takoj. Ponudbe pod šifro
»**Prodajalka**« na upravništvo Slo-
venca. 2917 3-1

„Piščalke“

posamezne številke sprejema radevolje od
vsakega, ki bi jih morda več ne rabil, društvo
»**Abstinent v Ljubljani**«, da jih
razdeli drugam. 1-1

Najcenejšo

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti slavnemu p. n. občinstvu
preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

v Ljubljani

Pred škofijo štev. 19. — Stari trg štev. 4.

Prešernove ulice štev. 4. 163 64-10

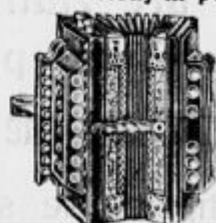
Popravila točno in ceno.

Sodi.

Več vrst sodov ima **naprodaj A. REPIČ**,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

Dobre harmonike K 4'80.

Nad 50.000 komadov razprodanih.
Nikake carine! Jamstvo! Zamena dovo-
ljena ali pa denar nazaj. Glavni cenik s
3000 slikami dobi na željo vsakdo za-
stoj in poštnine prosto.

Št. 300 1/4 10 tipk, 2 reg.,
28 glas., vel. 24/12 cm
K 4 80. — Št. 657 1/4 10
tipk, 1 reg., 28 glasov,
vel. 30/15 cm K 5 20. —
Št. 656 3/4 10 tipk, 2 reg.,
28 glas., vel. 30/15 cm
K 5 40. — Št. 305 3/4 10
tipk, 2 reg., 50 glas., vel.
24/12 cm K 6 20. — Št.
663 1/4 10 tipk, 2 reg., 50 glas., vel. 31/15 cm
K 8.—

Šola za samouk k vsaki harmoniki zastoj.
Pošilja proti povzetju c. kr. dvorni založnik

Hans Konrad,

razpošiljalnica nabil v Bräxu
2720 št. 1010. (Češko.) 15-7

Podružnice:

Praga z menjalnicami: Graben 15. Mala stran, Mest. ulica 17. Baden, Brno,
Češka Lipa, Češka Kamnica, Moravski Zumberg, Mödling, Novi Jičín,
Plzen, Zvitava in Liberec.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, Teborstrasse 4, III. Ungargasse 77 (vogel Rennweg), III. Lö-
wengasse 27, IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a,
VI. Gumpendorferstrasse 22, VII. Mariaböfnerstrasse 70, VIII. Lerchenfelder-
strasse 132, IX. Alserstrasse 32, XVIII. Währingerstrasse 82, XIX. Döblinger
Hauptstrasse 83, XIX. Hauptstrasse 32.

Menjalnična delniška družba

„MERCUR“

DUNAJ, I., Wollzeile 1.

Akc. kapital K 20.000.000. Res. zaklad K 8.000.000.

Najkulantnejši

:: **nakup in prodaja** ::

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet,
:: zastavnic, srečk, deviz, valut in denarja. ::

:: **Zamenjava in eskomptiranje** ::

izžrebanih zastavnic in obligacij, srečk in kuponov.

ČUDEŽ!

Posebni oddelek poln jesenskih in zimskih jopic, paletotov in pelerin za dame in deklice po K 4.—

Angleško skladišče oblek, **O. Bernatović,** Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

ČUDEŽ!

Poslalarstvo in podobarstvo.

Slavnemu občinstvu, osobito pa velebratni duhovščini in cerkvenim pridelovalnim uljudno nasnanjajo, da sva pod tovrsto 318 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Priporočajo se torej za vsa ta strokovna dela ter pošiljajo razne načrte brezplačno na vpogled. — Izvričevala bodo vsako izročeno delo oestno, umetniško, ravno in po smernih cenah.

Priznane pisma ne na razpolago. V selogi bodo vedno razna raspela in okvirji za cerkvene in druge podobe.

Z edičnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar
poslalarstvo in podobarstvo.

Stavbeniki, ki bodo potrebovali prihodnje leto

apno

naj že sedaj pišejo **Janezu Dragan-u Derečji vrh, p. Trebelno pri Mokronogu**, ki hoče pripraviti večje množine apna. Apno se bode oddajalo na postaji **Mokronog-Bistrica.** 2912 1-1

Lud. Černe

zlatar, trgovec z urami ter za: prireženim sodnijski cenilec. : Ljubljana, Wolfve ul. št. 3.

priporoča svojo izborna zalogo **brilantnega, zlatega in srebrnega blaga** ter raznovrstnih ur. 2545 13-6

Lastna delavnica za popravila in nova dela. Cene najnižje. Postrežba točna.

Svoji k svojim!

Optični zavod

Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 26

priporoča svojo dobro urejeno zalogo raznih obal, štampilcev, daljnogledov, toplomerjev, zrakomerjev itd. Obala in štimpalci se napravijo natančno po zdravniškem receptu. Popravila točno in ceno.

Velika zaloga pravih švicarskih žepnih in stenskih ur, zlatine in srebrnine.

Nikel ure od gl. 1-90 do 10-
Srebrne ure, 3 00 do 40-
Zlate 12 — 250—

Zahtevajte moj novi cenik, ki ga pošljem brezplačno.

:: Ljubljana :: **I. Wanek,** :: Ljubljana ::
sv. Petra cesta šte. 21 sv. Petra cesta šte. 21

krznar in izdelovatelj čepic

priporoča slavnemu p. n. občinstvu svojo veliko izbrano zalogo najfinejših kožuhočin, raznovrstnih kož, klobukov, čepic lastnega izdelka vseh vrst. Velecenjenim damam priporoča vsakovrstne kolirje, mufo in druge tovrstne predmete po najnižjih cenah. — Tu se tudi kupujejo raznovrstne kože od divjačine po najvišjih dnevnih cenah. 2876 18-2

Po nedolžnem

trpi marsikateri bolnik in prestaja pogosto strašne bolečine, ker je razna zdravila zdravljenja kopelji, masaže in druge načine zdravljenja brez uspeha vporabljal in mislil, da zanj ni več pomoči, da mu je usojeno brezupno stanje celo življenje. Da se nahajate v tej zadevi v veliki zmoti, vas pouči naša 64 strani obsegajoča ilustrirana

brezplačna knjiga.

Svetujemo torej vsakemu bolniku, zlasti takim, ki jih mučijo nervoznost, nevrastenija, revmatizem, bolezn v križu in glavi, želodčne in črevesne slabosti, bosti onemoglost srca, ohromelosti in vseh vrst slabosti, da pošlje spodnji kupon na naš naslov, in mi mu dopošljemo takoj 64 strani obsegajočo ilustrirano knjigo brezplačno in franko.

Elektro-terapevtska ordinacija, Dunaj, I., Schwangasse 1, s/3, I. nadstropje.

Kupon za brezplačno knjigo.

8./XI. 1908.

Na

elektroterapevtsko ordinacijo Dunaj, I.,

Schwangasse 1, s/3, I. nadstr.

Prosim pošljite mi knjigo „Eine Abhandlung über moderne Elektro-Therapie“ gratis in franko pod zaprto kuverto.

Ime:

Naslov:

2910 1-1

Slasčičarna, kavarna in pekarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21

nasnanja slavnemu občinstvu, da prevzema vsa v to obrt spadajoča naročila, kakor o priliki svatovanj, ženitovanj, godovanj in o drugih društvenih priredbah. Naročila na deželo se natanko po naročilu izvrše.

Nadalje priporočam svojo že znano

kavarno

kjer se dobiva vsaki čas sveža kava, čaj, čokolada in raznotera vina, kot malaga, cipro, madera, pristni pelinkovec in razni likerji.

Pričakuje mnogobrojnega obiska, beležim z odličnim spoštovanjem

Jakob Zalaznik.

2712 3-1

2 mizarska pomočnika

sprejme takoj v trajno delo **Anton Hrovat**, mizar na **Breznici, p. Žirovnica**, Gorenjsko. 2915 1-1

Perje za postelje in puh

2899 priporoča po najnižjih cenah 52-1

F. HITI pred Škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simona Hmeletza** v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kotavrska Pijavica doje se brezplačno.

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

„Grand Prix“ na svetovni razstavi St. Louis 1904

cisti samo

Globus
Najboljše čistilo na svetu

čistilnim ekstraktom

Čisti bolje kot vsako drugo kovinsko čistilo.

„Grand Prix“ na svetovni razstavi St. Louis 1904

Z električnim obrotom urejena tvornica
G. Skrbić
143 Zagreb 43-7
Ilica šte. 40
priporoča

svoje slovite solidne in cene žarulje, lesene, tkane in platnene rolete, železne in lesene zavrtornice za izložbe in prodajalne ter prosi, naj se tej solidni tvornici izvoli nakloniti največje zupanje. Ceniki in proračuni zastoj.

Podružnica - v Spljetu -

- Delniška glavnica -
- K 2.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

priporoča promese na og. pretnijske srečke (cele à K 12.—, polovice à K 7.—, zrebanje 16. novembra, glavni dobiček 300.000 K, — promese na og. hipotečne srečke à K 4.—, zrebanje 14. novembra, glavni dobiček 70.000 K, — promese na 3% zemaljske srečke à K 5.—, zrebanje 16. novembra, glavni dobiček 90.000 K,

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih 4 1/2 %

Podružnica - v Celovcu -

- Rezervni fond -
- K 200.000. -

OSREDNJA BANKA

Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvstva zaloga brezplačno.

ČESKIH HRANILNIC, Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22. (Ustřední banka českých spotřitelů)

Posojla okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4 1/2 % in 1/4 %, upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 %, bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7.000.000.—
Telegram: „Sporobanka“.
Depoziranje kavcij in vadij raznih vrst.
Ekonomi menije same denarnih zavodov.
Bankovne informacije in svete brezplačno.

Delniški kapital 120,000.000 K

Rezervni zaklad 64,000.000 K

Podružnica

c. kr. privil.

avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta šte. 9.

Sprejemlje vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti hranilnim knjižicam, izdaja obrestujoče se blagajniške liste, dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila, hipotekarna posojila itd. eskomptira menice in devize in prikrbuje njih inkaso, izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za nalaganje kapitala, prikrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadije za udeležbo pri d. azbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vltom sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precioze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebni izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svoji blagajni, daje predjume na vrednostne papirje in blago ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, prikrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd. itd.

Centrala na Dunaji.

1912 5

Podružnice: Bolcan, Bregenca, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovia, Olomac, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

Največja syetlolikalnica in pralnica na Kranjskem

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 8

Je sedaj opremljena z 12 električnimi motorji in zračno sušilnico, da se perilo v najkrajšem času opere, posuši in zlika.

Cene so znižane in nižje kot drugod.

Po tej napravi se perilo ne le varuje, marveč tudi res čisto opere in napravi kot novo. — Z dežele poslano perilo se vrne v štirih dneh oprano in zlikano.

Za številni obisk se priporoča velespoštovanjem

2239 17

A. ŠARC.

Morebitne reklamacije naj se naznanijo naravnost meni.

Globoko izpod cene

prodajam radi pomanjkanja prostora obleke in površnike, zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukič**

Pred škofijo šte. 19.

2811 8

Slovenska trgovina!

Katinka Widmayer pri „solncu“ za vodo v mestni palači.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo ravno došlih damskih klobukov najnovejše mode.

Nadalje raznovrstnega blaga: rokavice, nogavice, kravate, bluze, krila, otroške obleke, čepice, pasove, moderce, predpasnike, velika zaloga belega perila za dame, gospode in otroke, vsa oprava za novorojenčke. Največja zaloga umetnih cvetlic, venčkov, šopkov za neveste in nagrobnih vencev s trakovi. — Vezanje cvetlic točno po naročilu. — Za kupčevalce na debelo najnižje cene.

2552—6

Nizke cene!

Odpremno in komisij. društvo
„BALKAN“
v Trstu, Riva Grumula št. 14.

Sprejema v svoja dobro urejena skladišča vsake vrste blago in daje na isto predjume pod zelo povoljnimi pogoji, ter skrbi za prodajo blaga najkulantneje. Istotako kupuje in prodaja vsake vrste blago po naročilu in na račun svojih naročevalcev najpovoljneje. — Odpošilja vsake vrste pošiljkatve na vse strani točno in brzo, zvršuje reklamacije in daje vsako strokovno pojasnilo in navodilo hitro in zastonj.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19

sprejema hranilne vloge vsak

delavnik od 8. do 12. ure

po 4 ³/₄ 0

to je: daje za 200 kron

9 kron 50 vin. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!

94 2—1

Kanonik A. Katan i. r., predsednik.

Kanonik J. Sušnik i. r., podpredsednik.